

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра германської і української філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
магістр

на тему: «Ефективність застосування онлайн-ресурсів та соціальних медіа в процесі навчання іноземної мови»

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною
програмою
Германські мови і переклад
(англійська та німецька мови)
спеціальності 035 Філологія
ступеня вищої освіти Магістр
групи 1
Щеглов В.
Керівник: Матвієнко Л.Г.
Рецензент: Рудич О.О.

Полтава - 2025 року

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

Освітньо-професійна програма Германські мови і переклад
(англійська та німецька мови)
Спеціальність 035 Філологія
Ступінь вищої освіти Магістр

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Наталія СИЗОНЕНКО

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Щеглову Віталію

1. Тема роботи: «Ефективність застосування онлайн-ресурсів та соціальних медіа в процесі навчання іноземної мови»,
керівник роботи: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської і української філології Матвієнко Леся Григорівна

Затверджено засіданням кафедри протокол №5 від 28.10.2024 року..

2. Строк подання здобувачем вищої освіти роботи 15 грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи:

- спеціальна професійна література,
- джерелах глобальної мережі Інтернет в галузі перекладу рекламних текстів, що знаходяться у відкритому доступі,
- результатах роботи наукового гуртка, результатах курсів для неформальної освіти.
- джерела бази практики.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1. Інноваційні цифрові інструменти у вивченні іноземної мови

Розділ 2. Інтеграція онлайн-ресурсів у сучасний мовний процес

Розділ 3. Соціальні медіа як стратегія активного мовного навчання

5. Перелік графічного матеріалу: схеми, рисунки, графіки, діаграми за темою та об'єктом дослідження

6. Дата видачі завдання 14 листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/П	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір і затвердження теми роботи.	03.10.2024 р. – 29.10.2024 р.	
2	Складання і затвердження розгорнутого плану та завдання на кваліфікаційну роботу	30.10.2024 р. – 14.11.2024 р.	
3	Опрацювання літературних джерел	15.11.2024 р. – 10.11.2025 р.	
4	Збір, вивчення і обробка інформації, необхідної для виконання роботи	15.11.2024 р. – 10.11.2025 р.	
5	Виконання теоретичного розділу роботи	15.11.2024 р. – 03.02.2025 р.	
6	Виконання аналітичних розділів роботи	04.02.2025 р. – 10.11.2025 р.	
7	Оформлення тексту роботи	11.11.2025 р. – 21.11.2025 р.	
8	Попередній захист роботи на кафедрі	24.11.2025 р. – 25.11.2025 р.	
9	Нормо-контроль	27.11.2025 р. – 03.12.2025 р.	
10	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій	04.12.2025 р. – 10.12.2025 р.	
11	Захист кваліфікаційної роботи	23.12.2025 р.-24.12.2025 р.	

Здобувач вищої освіти _____ Віталій ЩЕГЛОВ

Керівник роботи _____ Леся МАТВІЄНКО

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	9
1.1. Онлайн-платформи як каталізатор мовного розвитку	9
1.2. Соціальні медіа: нові горизонти комунікативної компетенції	15
1.3. Психолого-педагогічні аспекти цифрового навчання: мотивація та ефективність	21
РОЗДІЛ 2. ІНТЕГРАЦІЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ У СУЧАСНИЙ МОВНИЙ ПРОЦЕС	24
2.1. Аналіз потенціалу онлайн-платформ у формуванні мовних навичок	24
2.2. Практичне впровадження інтерактивних ресурсів: від теорії до практики	31
2.3. Методи оцінювання ефективності цифрових навчальних інструментів	39
РОЗДІЛ 3. СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК СТРАТЕГІЯ АКТИВНОГО МОВНОГО НАВЧАННЯ	45
3.1. Практичні кейси застосування соцмереж для розвитку комунікативних навичок	45
3.2. Оцінка результативності та перспективи інтеграції соціальних медіа в навчальний процес	51
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний освітній процес активно трансформується під впливом цифрових технологій та глобальної інтеграції в інформаційне суспільство. Використання онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчанні іноземних мов стає важливим інструментом, що дозволяє підвищити мотивацію здобувачів, активізувати їхню комунікативну діяльність, розвивати мовні компетенції у інтерактивному середовищі та забезпечує можливість індивідуалізованого навчання.

Онлайн-платформи, такі як Duolingo, Busuu, Quizlet, а також відео- та освітні ресурси (YouTube, TED-Ed), створюють умови для систематичного вдосконалення усіх видів мовної діяльності: аудіювання, читання, письма та мовлення. Соціальні медіа (Facebook, Instagram, Telegram, TikTok) сприяють формуванню активної комунікативної компетенції, надаючи можливість практикувати мову у природних, реалістичних ситуаціях та обмінюватися інформацією з носіями мови і однокурсниками.

Тему цифрових технологій та соціальних медіа у навчанні іноземних мов досліджували: Graham P., Martin K. L., Turner J., Kolomiiets L., Сидоренко О. В., Погорілий І. М.

Таким чином, дослідження ефективності онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчанні іноземних мов є актуальним і науково обґрунтованим, оскільки дозволяє розробити сучасні методичні рекомендації для підвищення результативності мовної підготовки здобувачів вищої освіти.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота розроблена та впроваджена в полі науково-дослідного напрямку кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін відповідно до теми: «Актуальні питання сучасної філології та особливості викладання мовних дисциплін в аграрному вищому навчальному закладі»

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є визначення ефективності застосування онлайн-ресурсів та соціальних медіа для

підвищення результативності навчання іноземної мови у здобувачів вищої освіти.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність виконання таких завдань:

1. Проаналізувати сучасні онлайн-платформи та їх потенціал у формуванні мовних компетенцій.
2. Дослідити роль соціальних медіа у розвитку комунікативних навичок здобувачів.
3. Визначити психолого-педагогічні умови ефективного використання цифрових інструментів.
4. Розробити практичні рекомендації з інтеграції онлайн-ресурсів та соцмереж у навчальний процес.
5. Оцінити результативність впровадження цифрових інструментів на прикладі експериментальної роботи.

Об'єкт дослідження – процес навчання іноземної мови у здобувачів вищої освіти із застосуванням онлайн-ресурсів та соціальних медіа.

Предмет дослідження – методи, форми та засоби використання цифрових інструментів і соціальних мереж у формуванні мовних компетенцій здобувачів вищої освіти.

Методи дослідження. У роботі використано комплекс методів теоретичного та емпіричного аналізу, які забезпечують всебічне дослідження ефективності застосування онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчанні іноземної мови. До теоретичних методів належать аналіз наукових джерел, систематизація та узагальнення наукових даних, порівняльний аналіз різних онлайн-платформ і соціальних мереж, що дозволяє виявити їх потенціал для розвитку мовних компетенцій здобувачів. До емпіричних методів відносяться експериментальне впровадження цифрових інструментів у навчальний процес, спостереження за активністю та участю здобувачів, опитування, тестування та анкетування, що дозволяє оцінити ефективність застосованих

ресурсів на практиці. Для обробки отриманих даних застосовано статистичні методи, що забезпечують кількісне та якісне узагальнення результатів дослідження та підтвердження ефективності використання онлайн-ресурсів і соціальних медіа в процесі навчання іноземної мови.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному дослідженні ефективності використання онлайн-ресурсів та соціальних медіа для розвитку мовних компетенцій здобувачів вищої освіти, а також у розробці системи рекомендацій із їх інтеграції у навчальний процес з урахуванням психолого-педагогічних аспектів.

Практична цінність одержаних результатів. Практична цінність дослідження полягає у тому, що його результати можуть бути використані для підвищення ефективності навчання іноземних мов у здобувачів вищої освіти шляхом інтеграції онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчальний процес. Запропоновані рекомендації щодо вибору та застосування цифрових платформ і соціальних мереж можуть використовуватися викладачами для розробки навчальних програм, організації інтерактивних занять, створення мовних чатів, блогів та тематичних груп у соцмережах. Результати дослідження сприяють формуванню комунікативних, лексичних і граматичних навичок, підвищують мотивацію здобувачів, стимулюють їхню активну участь у навчальному процесі та забезпечують індивідуалізований підхід до навчання, що робить освітній процес більш сучасним та ефективним.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота – це самостійне наукове дослідження. Всі результати дослідження та проведений аналіз належні автору дослідження. Усі розробки та система досліджених компетентностей, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Основні положення роботи були представлені на студентських наукових конференціях та обговорені на

засіданнях кафедри германської і української філології Полтавського державного аграрного університету. Отримані результати отримали позитивну оцінку колег і викладачів кафедри.

Публікації. За результатами кваліфікаційної роботи було опубліковано тези.

Щеглов Віталій, Матвієнко Леся Цифрові технології у викладання іноземної мов. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14 листопада 2024 р.). Полтава : ПДАУ. 2024. С. 376-379

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота викладена на 72 сторінках, з них 57 сторінок основного тексту, список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1

ІННОВАЦІЙНІ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1.1. Онлайн-платформи як каталізатор мовного розвитку

Упродовж останнього десятиліття онлайн-платформи поступово перетворилися з додаткового допоміжного ресурсу на один із ключових інструментів формування іншомовної компетентності. Їхня популярність зумовлена не лише технологічним прогресом, а й зміною освітніх підходів, що орієнтуються на мобільність, інтерактивність та персоналізацію навчання [17]. Онлайн-платформи стали середовищем, здатним каталізувати мовний розвиток, забезпечуючи здобувачам вищої освіти доступ до автентичних матеріалів, адаптивних завдань і миттєвого зворотного зв'язку.

Теоретичні основи застосування онлайн-платформ у процесі вивчення іноземної мови ґрунтуються на поєднанні кількох наукових підходів, що визначають сучасний зміст і структуру цифрового навчання. Насамперед ідеться про психолінгвістичний, комунікативний, когнітивний та соціокультурний підходи, кожен з яких формує власний набір принципів, необхідних для створення ефективного цифрового навчального середовища.

1. Психолінгвістичний підхід акцентує увагу на психологічних механізмах сприймання, опрацювання й відтворення мовної інформації. Онлайн-платформи, завдяки своїй адаптивній природі, дозволяють враховувати індивідуальні когнітивні стилі здобувачів та забезпечують оптимальний темп опанування іншомовного матеріалу [44]. Використання коротких модульних блоків, мультимедійних завдань і систем автоматизованого повторення відповідає закономірностям довготривалої та оперативної пам'яті, а також сприяє формуванню міцних асоціативних

зв'язків між мовними одиницями.

2. Когнітивний підхід підкреслює роль активної мисленнєвої діяльності в процесі навчання. Онлайн-платформи стимулюють здобувачів до аналізу, узагальнення, зіставлення та критичного осмислення мовних явищ. Завдяки інтерактивним елементам, таким як автоматичні підказки, можливість миттєво перевіряти власні відповіді, гейміфіковані завдання, здобувачі навчаються не лише відтворювати мовний матеріал, а й усвідомлювати закономірності його функціонування.

3. Комунікативний підхід, що лежить в основі сучасної методики навчання іноземних мов, вважає реальну мовленнєву взаємодію ключовою умовою формування іншомовної компетентності. Онлайн-платформи створюють можливість моделювати комунікативні ситуації за допомогою відеодіалогів, тематичних дискусій, симуляцій реальних життєвих сценаріїв та інструментів для співпраці [12]. Вони забезпечують доступ до великої кількості автентичних матеріалів, що дозволяє занурити здобувача в іншомовний контекст, максимально наближений до природного мовного середовища.

4. Соціокультурний підхід підкреслює, що мова є невід'ємною частиною культури, а отже, ефективне її опанування можливе лише за умови одночасного засвоєння соціальних, культурних і прагматичних норм. Онлайн-платформи з інтегрованими відео з носіями мови, культурологічними матеріалами, а також можливістю брати участь у міжнародних спільнотах та форумах сприяють розвитку міжкультурної компетентності.

Поєднання цих підходів реалізується через принципи, які визначають структуру цифрового освітнього контенту [31]:

– поетапність – поступове ускладнення матеріалу та логічна послідовність подачі;

- повторюваність – регулярне повернення до вивчених одиниць для формування стійких навичок;
- варіативність – різноманітність форматів вправ і каналів подачі інформації;
- персоналізація – адаптація навчального процесу під індивідуальні потреби здобувачів;
- інтерактивність – активна участь користувача у виконанні завдань та аналізі результатів.

Онлайн-платформи не лише організують навчальний процес, а й створюють розвивальне середовище, у якому здобувач стає активним учасником, а не пасивним споживачем навчального матеріалу. Їхня здатність інтегрувати психолінгвістичні, когнітивні, комунікативні та соціокультурні аспекти робить цифрові інструменти потужним засобом мовного розвитку, що відповідає вимогам сучасної освіти та динаміці інформаційного суспільства.

Онлайн-платформи виступають потужним каталізатором мовного розвитку завдяки поєднанню низки педагогічно значущих функцій, які підсилюють ефективність навчального процесу та забезпечують комплексний розвиток іншомовної комунікативної компетентності. Розглянемо основні переваги (рис. 1.1).

1. Адаптивність. Адаптивність передбачає автоматичне налаштування навчального контенту під індивідуальні потреби здобувача. Система аналізує рівень виконання завдань, темп роботи, допущені помилки та пропонує вправи, які відповідають актуальному рівню володіння мовою [3].

Приклад. Платформа Duolingo використовує алгоритми адаптивного навчання, які збільшують або зменшують складність завдань залежно від того, наскільки добре здобувач опановує конкретний матеріал. Якщо користувач часто помиляється у граматичній темі, система пропонує додаткові вправи, повторення або пояснення.

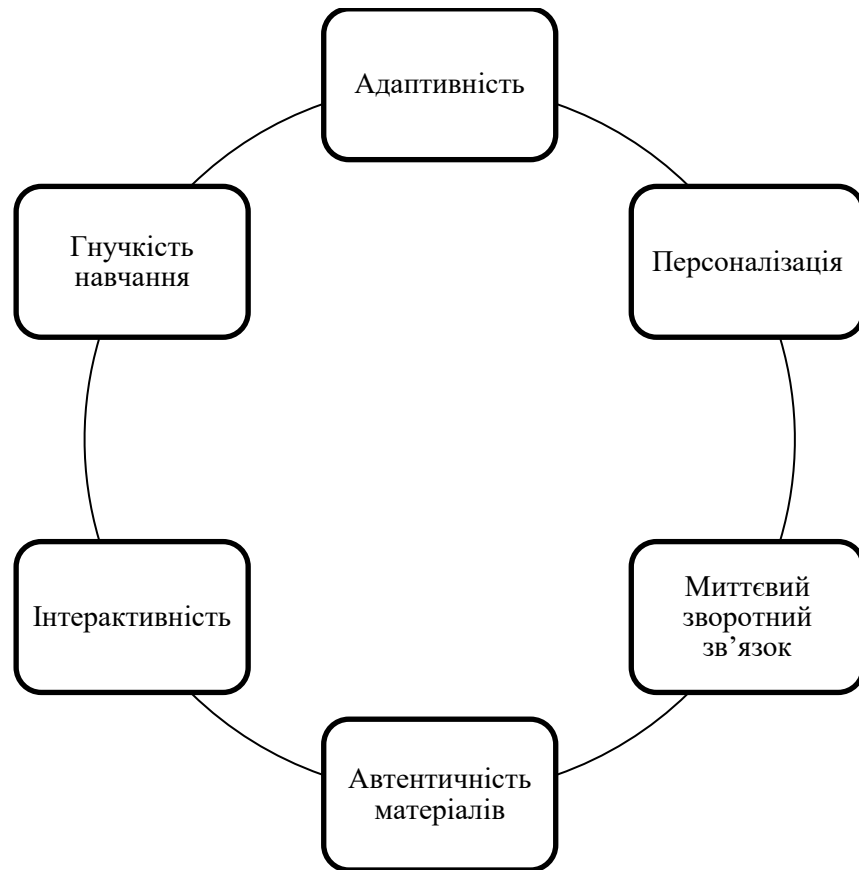

Рис. 1.1. Переваги застосування онлайн платформ в мовній підготовці

2. Персоналізація. Персоналізація означає можливість формувати власну траєкторію навчання, обираючи теми, темп, формат завдань і рівень складності. Цей підхід сприяє підвищенню мотивації, адже здобувач має змогу впливати на організацію свого навчального процесу.

Приклад. На платформі Coursera здобувач може самостійно обирати курси з академічної англійської, ділового мовлення або англійської для спеціальних цілей (наприклад, медичної чи технічної). Доступ до додаткових матеріалів, відеолекцій і практичних вправ дозволяє формувати індивідуальний маршрут навчання.

3. Миттєвий зворотний зв'язок. Миттєвий зворотний зв'язок є ключовим елементом формувального оцінювання, оскільки допомагає здобувачам одразу бачити результати своїх дій, аналізувати помилки та коригувати стратегії навчання [25].

Приклад. Платформи Quizlet та Wordwall дають змогу відразу отримати інформацію про правильність виконання завдань. У разі помилки система

пропонує підказки або повторне завдання, що сприяє розвитку самоконтролю та саморегуляції.

4. Автентичність матеріалів. Завдяки онлайн-платформам здобувачі отримують доступ до автентичних текстів, відео-, аудіо- та інтерактивних ресурсів, що моделюють реальне іншомовне середовище. Це дає змогу формувати не лише мовні, а й соціокультурні компетенції.

Приклад. На *BBC Learning English* подано відеоматеріали, новини та подкасти носіїв мови, які використовують природну лексику, актуальні вирази та реальні комунікативні ситуації. Це сприяє розвитку аудіювання та розуміння живої мовної практики.

5. Інтерактивність. Інтерактивність передбачає активну участь здобувача в освітньому процесі, використання інтерактивних тренажерів, симуляцій, ігор, гейміфікованих вправ [41]. Такий формат підвищує інтерес, залученість та внутрішню мотивацію.

Приклад. Платформа *LearningApps* дозволяє створювати інтерактивні вправи: пазли, вікторини, вправи на зіставлення, аудіодиктанти. Гейміфіковані елементи — наприклад, система балів, "рівнів" чи таймерів — стимулюють здобувачів до активнішої участі.

6. Гнучкість навчання. Гнучкість полягає у можливості навчатися у будь-який час і будь-якому місці, що є особливо важливим у контексті змішаного та дистанційного навчання. Онлайн-платформи забезпечують постійний доступ до матеріалів і дозволяють опановувати мову у власному темпі.

Приклад. Платформа *EdX* надає можливість проходити курси як у синхронному, так і асинхронному режимі: здобувач може переглядати лекції, виконувати завдання чи повторювати матеріал у зручний час, не залежачи від фіксованого розкладу.

Поєднання адаптивності, персоналізації, інтерактивності, гнучкості, автентичності та швидкого зворотного зв'язку робить онлайн-платформи ефективним інструментом розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності —

аудіювання, читання, письма та говоріння [11]. Завдяки цим особливостям цифрові інструменти сприяють як індивідуальному, так і груповому навчанню, забезпечуючи комплексний підхід до формування іншомовної компетентності.

У межах сучасної лінгводидактики онлайн-ресурси посідають ключове місце у формуванні іншомовної комунікативної компетентності, адже вони поєднують адаптивні механізми навчання, автентичні матеріали та інтерактивні методи подачі інформації. Для систематизації можливостей найпоширеніших платформ ми узагальнили їхню функціональну спрямованість та основні дидактичні переваги в узагальненій таблиці (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Основні онлайн-платформи та їхній потенціал у формуванні іншомовної компетентності

Платформа / ресурс	Основне спрямування	Дидактичні можливості та приклади використання
Duolingo, Memrise	Розвиток лексико-граматичних навичок	Адаптивні вправи, поступове ускладнення матеріалу, системи повторення (SRS). Напр., тренування активного словника та базових граматичних структур.
BBC Learning English, TED-Ed	Аудіювання та інтерпретація автентичних матеріалів	Доступ до відео, подкастів, реальних діалогів; опрацювання тем реального життя. Використовуються для розвитку розуміння автентичної англійської мови.
Coursera, EdX	Опанування академічної англійської	Курси з академічного письма, читання, критичного мислення; можливість отримати сертифікати. Підходять для підготовки до міжнародних іспитів.
Quizlet, Wordwall, LearningApps	Тренування мовного матеріалу, гейміфікація	Інтерактивні вправи, тести, вікторини, картки для запам'ятовування. Використовуються у формальному та неформальному навчанні для підвищення мотивації.

Аналіз поданих платформ демонструє, що кожен із ресурсів виконує специфічну дидактичну функцію, спрямовану на розвиток різних компонентів іншомовної компетентності. Платформи Duolingo та Memrise забезпечують систематичне тренування лексики та граматики завдяки

адаптивним алгоритмам повторення, що особливо ефективно під час формування базових мовних навичок. BBC Learning English та TED-Ed сприяють зануренню у автентичне мовне середовище, що є ключовим чинником розвитку аудіативної та соціокультурної компетентності. У той час як Coursera та EdX орієнтовані на розвиток академічної англійської, забезпечуючи доступ до курсів від провідних університетів світу, платформи Quizlet, Wordwall та LearningApps доповнюють навчальний процес інтерактивними вправами та гейміфікованими формами діяльності, що підвищують мотивацію та залученість здобувачів.

Систематичне й педагогічно обґрунтоване використання цифрових ресурсів у формальному та неформальному навчанні дозволяє комплексно розвивати всі види мовленнєвої діяльності та формувати стійку іншомовну компетентність. Якщо ці платформи інтегруються у продуману освітню траєкторію, вони стають не лише допоміжним інструментом, а й повноцінним компонентом сучасного мовного навчання.

1.2. Соціальні медіа: нові горизонти комунікативної компетенції

У сучасному інформаційно-комунікативному середовищі соціальні медіа формують нові правила взаємодії між мовцем і адресатом, відкриваючи унікальні можливості для поглиблення іншомовної комунікативної компетентності. На відміну від традиційних платформ для вивчення мов, соціальні мережі створюють природне, динамічне та постійно оновлюване комунікативне середовище, у якому іноземна мова функціонує не як навчальний матеріал, а як реальний інструмент щоденної комунікації.

Однією з ключових переваг соціальних медіа є їхня унікальна здатність моделювати автентичні комунікативні ситуації, у яких користувачі взаємодіють із носіями мови, представниками інших культурних спільнот, сучасними соціальними тенденціями та багатовимірними онлайн-дискурсами. Ці середовища функціонують як інтерактивні комунікативні простори, що відтворюють характерні для реального спілкування мовленнєві

стратегії, жанрову різноманітність, стилістичну варіативність і прагматичні особливості [24]. Платформи на кшталт Instagram, TikTok, Twitter (X), Reddit, YouTube, Discord і спеціалізовані Facebook-спільноти забезпечують природне занурення в іноземну мову, дозволяючи здобувачам не лише споживати значний обсяг автентичного контенту, а й безпосередньо долучатися до комунікації через коментарі, участь у тематичних дискусіях, створення власних текстів, візуальних і мультимедійних матеріалів.

Важливо, що такі середовища працюють на принципах спонтанності, динамічності та непередбачуваності мовного вводу. Користувач стикається з широким спектром мовних практик, від нормативних до розмовних, від формального академічного стилю до неформального, емоційно забарвленого спілкування. Саме ця різноплановість сприяє розвитку комплексних аспектів мовної компетентності [37]:

- лінгвістичної, завдяки постійному контакту з новою лексикою, актуальними виразами, сленгом і фразеологізмами;
- соціальної перцепції, оскільки користувач вчиться інтерпретувати невербальні сигнали, емодзі, меми, культурні алюзії;
- прагматичної компетентності, що формується через спостереження за мовленнєвими стратегіями носіїв, мовними актами, способами реалізації ввічливості чи експресії;
- дискурсивної гнучкості, оскільки комунікація у соціальних мережах потребує вміння адаптувати мовлення до конкретної аудиторії, жанру чи формату.

Навчальний ефект у цьому випадку виникає природно, без примусу, як результат тривалого й повторюваного занурення у мовні патерни, культурні контексти, ідіоматичні структури, жаргонізми, а також у різні типи онлайн-дискурсу [52]. Таке середовище стимулює не лише засвоєння мовних одиниць, а й розвиток вміння інтерпретувати зміст, враховуючи комунікативний намір співрозмовників, культурні коди та соціальні рамки мовлення.

Ефективність використання соціальних медіа у процесі вивчення іноземної мови пояснюється низкою інтегративних механізмів, які сприяють

комплексному розвитку всіх компонентів комунікативної компетентності. Ці механізми відображають взаємозв'язок між лінгвістичними, соціокультурними, прагматичними та стратегічними аспектами мовленнєвої діяльності (рис. 1.2).

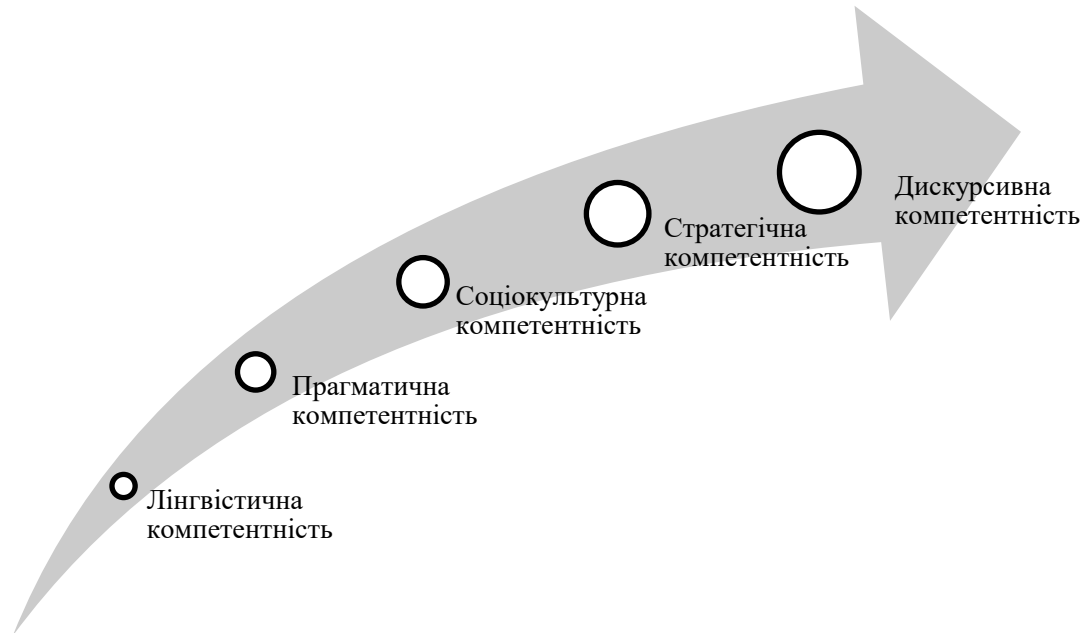

Рис. 1.2. Механізми застосування соціальних медіа і процесі вивчення іноземної мови

Проаналізуємо їх більш детально.

1. Лінгвістична компетентність. Соціальні медіа забезпечують регулярний контакт із живою мовою через споживання різноманітного контенту: коротких текстів, постів, відео, підписів, коментарів, мемів та інформаційних стрічок. Така взаємодія сприяє [5]:

- засвоєнню сучасної лексики та фразеологізмів;
- розпізнаванню граматичних конструкцій у контексті;
- освоєнню різновидів мовленнєвої поведінки, що варіюються залежно від жанру та соціальної ситуації;
- формуванню здатності до автоматизованого сприйняття та продукції мовлення у цифровому середовищі.

Наприклад, регулярне читання коментарів у тематичних групах дозволяє користувачеві активно сприймати сучасну розмовну лексику, сленг та стилістично марковані вирази.

2. Прагматична компетентність. Взаємодія з автентичними дискурсами у соціальних медіа розвиває вміння правильно використовувати мовні форми у конкретних комунікативних ситуаціях. Основні аспекти [27]:

- засвоєння норм ввічливості та мовленнєвих стратегій;
- розуміння і застосування способів аргументації, переконання та впливу на співрозмовника;
- використання контекстуально зумовлених мовних формул у різних жанрах комунікації.

Прикладом може слугувати участь у професійних дискусіях на LinkedIn або коментарі до освітніх відео на YouTube, де користувачі вчаться формулювати аргументовані відповіді та реагувати на чужі повідомлення відповідно до соціальних норм.

3. Соціокультурна компетентність. Соціальні медіа надають доступ до широкого спектру культурних кодів, актуальних соціальних тем, мемів, популярних тенденцій і культурних реалій, що сприяє розвитку міжкультурної чутливості [30]. Через взаємодію із носіями мови користувач отримує:

- розуміння соціальних, історичних та культурних контекстів;
- усвідомлення відмінностей у способах спілкування та вираженні емоцій;
- формування здатності до толерантної та культурно адекватної комунікації.

Наприклад, перегляд відеоблогів на TikTok або участь у Reddit-спільнотах дозволяє здобувачам мови ознайомитися з культурними нормами та мовними відмінностями у неформальних комунікативних ситуаціях.

4. Стратегічна компетентність. Соціальні медіа стимулюють здобувачів розвивати стратегічні навички комунікації, які допомагають ефективно долати мовні труднощі та досягати комунікативних цілей. До таких навичок належать:

- пошук і відбір необхідної інформації;
- критична оцінка достовірності джерел;
- адаптація мовлення до різних аудиторій та жанрів;

- використання різних комунікативних стратегій для подолання мовних бар'єрів.

Наприклад, у спільнотах Discord або тематичних Facebook-групах користувачі навчаються швидко орієнтуватися у великих потоках інформації та адекватно реагувати на запити різних співрозмовників.

5. Дискурсивна компетентність. Соціальні мережі пропонують широкий спектр жанрів та форматів комунікації, від мікроблогів і коментарів до лонгвідів, відеосе та подкастів. Це дозволяє [16]:

- формувати здатність побудови зв'язних, логічних та ситуаційно релевантних висловлювань;
- розвивати вміння комбінувати письмові, усні та мультимедійні форми мовлення;
- опанувати стилістичні та жанрові норми різних типів текстів.

Активна участь у таких дискурсах сприяє цілісному розвитку комунікативної компетентності та формуванню мовної гнучкості у різноманітних комунікативних ситуаціях.

Соціальні медіа виконують роль потужного каталізатора розвитку всіх компонентів комунікативної компетентності: лінгвістичної, прагматичної, соціокультурної, стратегічної та дискурсивної [24]. Вони надають можливість здобувачам активно взаємодіяти з мовою у реальних соціальних контекстах, сприяють інтеграції аудіювання, читання, письма та усного мовлення, а також стимулюють розвиток міжкультурної чутливості та критичного мислення. Ефективне використання соціальних мереж у навчальному процесі потребує педагогічного супроводу та свідомого планування, що забезпечує баланс між навчальною та розважальною функціями платформ.

Важливим аспектом є можливість користувача не лише споживати, а й створювати контент, що активізує продуктивні види мовленнєвої діяльності: написання коментарів, постів, рецензій, описів; участь у дискусіях та дебатах; ведення особистих блогів іноземною мовою; створення навчальних чи розважальних відео; участь у спільнотах за інтересами, де домінує цільова мова [22]. Активна комунікація у соціальних медіа формує не лише мовну

автоматизацію, але й упевненість у власних мовних можливостях, що особливо важливо для здобувачів із низьким рівнем академічної чи мовленнєвої самооцінки.

Попри визнану ефективність соціальних медіа як інструменту розвитку комунікативної компетентності, їх використання у навчальному процесі не позбавлене суперечностей. Відкритість цифрового простору, велика кількість користувачького контенту та динамічність комунікативних практик зумовлюють появу низки ризиків, які впливають на якість мовленнєвого розвитку та можуть перешкоджати досягненню навчальних результатів. Для систематизації основних проблем і викликів, пов'язаних із залученням соціальних медіа до вивчення іноземних мов, в ході дослідження ми узагальнили їх у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Основні ризики використання соціальних медіа у процесі вивчення іноземної мови

Ризик	Сутність	Потенційний вплив на навчальний процес
Інформаційне перевантаження	Надмірний обсяг контенту, швидка зміна інформаційних потоків	Зниження концентрації уваги, ускладнення виділення навчально значущих матеріалів
Фрагментарність контенту	Переважають коротких, вирваних із контексту повідомлень	Формування поверхневого розуміння лексичних і граматичних явищ, брак глибокої інтерпретації
Нелітературні та некоректні мовні форми	Користувачькі тексти часто містять сленг, жаргонізми, граматичні помилки	Ризик засвоєння відхилених мовних норм, необхідність додаткового критичного аналізу
Диджитал-дистракції	Відволікання на розважальні матеріали (відео, меми, стрічки рекомендацій)	Зменшення часу на навчальні завдання, зниження продуктивності мовленнєвої діяльності
Залежність від алгоритмів платформи	Формування персоналізованої стрічки, орієнтованої на інтереси, а не на навчальні цілі	Нерівномірність навчального контенту, домінування розважальних матеріалів, прикріплення до певних дискурсів

Як показує узагальнення, соціальні медіа, попри свій значний освітній потенціал, містять низку ризиків, здатних знижувати ефективність мовного

навчання. Найпоширенішою проблемою є інформаційне перевантаження, що за відсутності чітких навчальних цілей спричиняє розсіювання уваги та ускладнює селекцію корисних матеріалів. Фрагментарність контенту, типової для цифрових платформ, може призводити до нерівномірного засвоєння мовних одиниць та формування поверхневих знань, тоді як наявність нелітературних і некоректних мовних форм підкреслює необхідність посиленого критичного фільтрування.

Окремої уваги потребує феномен цифрових дистракцій: алгоритми платформ сприяють переключенню уваги на розважальний контент, що знижує якість і тривалість навчальної взаємодії. Додатковим викликом є алгоритмічна залежність, яка формує індивідуальні інформаційні бульбашки й може обмежувати доступ до автентичних і різноманітних мовних практик.

Таким чином, ефективне використання соціальних медіа у процесі формування комунікативної компетентності можливе лише за умови педагогічного супроводу, розвитку цифрової та медіаграмотності, а також побудови індивідуальних навчальних стратегій, що дозволяють мінімізувати ризики та посилити навчальну цінність цифрового середовища.

1.3. Психолого-педагогічні аспекти цифрового навчання: мотивація та ефективність

Цифровізація освітнього простору істотно трансформувала традиційні підходи до навчання, вплинувши як на характер взаємодії між учасниками освітнього процесу, так і на психолого-педагогічні механізми засвоєння знань. Одним із ключових чинників, що визначають результативність цифрового навчання, є мотивація здобувачів освіти, оскільки саме вона забезпечує стійкість пізнавальної діяльності, готовність до самостійного вивчення матеріалу та здатність долати труднощі в умовах цифрового середовища [7]. Поряд із мотивацією важливе значення має ефективність навчання, яка розглядається крізь призму якості засвоєння знань, рівня

сформованості компетентностей та здатності здобувачів застосовувати отриману інформацію на практиці.

Психолого-педагогічні основи цифрового навчання ґрунтуються на взаємодії когнітивних, емоційних і соціальних чинників. Цифрові інструменти створюють середовище, яке активізує візуальні, аудіальні та інтерактивні канали сприйняття інформації, що відповідає принципам мультимодального навчання. Залучення різних сенсорних систем сприяє підвищенню глибини опрацювання матеріалу, підтриманню уваги та кращому довготривалому запам'ятовуванню [31]. Однак ефективність такого підходу значною мірою залежить від педагогічно обґрунтованої організації цифрового контенту: перевантаженість візуальними елементами, відсутність логічної структури або надмірна інтерактивність можуть викликати когнітивне перенавантаження.

Цифрове середовище також впливає на мотиваційну сферу здобувачів. Воно дає змогу індивідуалізувати навчання, адаптувати темп і складність матеріалу, забезпечувати миттєвий зворотний зв'язок. Такі можливості відповідають потребам різних категорій здобувачів, підвищують їхню внутрішню мотивацію та сприяють формуванню відчуття контролю над власним навчанням [18]. Використання гейміфікованих елементів (бейджів, рівнів, систем досягнень) додатково стимулює пізнавальну активність і сприяє зміцненню позитивного емоційного фону. Водночас надмірна орієнтація на зовнішню мотивацію (нагороди, бонуси) може знижувати пізнавальний інтерес, якщо навчання сприймається не як цінність, а як інструмент отримання цифрових заохочень.

Соціальна взаємодія в цифровому навчальному середовищі також має суттєве значення. Віртуальні спільноти, групові чати, форуми та інтерактивні платформи створюють умови для співпраці, обміну думками та взаємопідтримки. Такі форми комунікації сприяють розвитку соціальної та комунікативної компетентності, формуванню навичок роботи в команді й підвищують загальну включеність здобувачів у освітній процес [2]. Разом із

тим вони можуть створювати ризики поверхневого спілкування або відволікання від навчальних завдань, що потребує педагогічного контролю й чітких правил взаємодії.

Ефективність цифрового навчання значною мірою визначається рівнем цифрової грамотності здобувачів і викладачів. Здобувачам необхідно володіти навичками критичного аналізу інформації, умінням працювати з великим обсягом цифрових даних, а також здатністю управляти власним часом і увагою в умовах багатозадачності. Викладачам, своєю чергою, важливо розуміти психолого-педагогічні принципи цифрової дидактики, уміти інтегрувати технології відповідно до навчальних цілей та обирати такі цифрові інструменти, які підтримують, а не ускладнюють пізнавальну діяльність.

У контексті вивчення іноземних мов цифрове навчання відкриває нові можливості для автентичної комунікації, доступу до актуальних мовних ресурсів та розвитку міжкультурної компетентності [26]. Проте ці переваги реалізуються повною мірою лише тоді, коли цифрові технології використовуються як засіб розвитку, а не як самоціль. Психолого-педагогічний супровід має спрямовувати здобувачів на усвідомлене використання цифрових ресурсів, забезпечуючи баланс між самостійною діяльністю, взаємодією та методично структурованою навчальною підтримкою.

Отже, психолого-педагогічні аспекти цифрового навчання ґрунтуються на гармонійному поєднанні мотиваційних, когнітивних та соціальних чинників, що разом визначають ступінь ефективності освітнього процесу. Успішна організація цифрового середовища передбачає не лише використання сучасних технологій, а й глибоке розуміння потреб здобувачів, закономірностей їхнього пізнавального розвитку та ролі викладача як фасилітатора, наставника і модератора освітньої взаємодії.

РОЗДІЛ 2

ІНТЕГРАЦІЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ У СУЧАСНИЙ МОВНИЙ ПРОЦЕС

2.1. Аналіз потенціалу онлайн-платформ у формуванні мовних навичок

Розвиток цифрових технологій суттєво трансформував підходи до вивчення іноземних мов, а онлайн-платформи стали одним із провідних інструментів формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти. Їхня ефективність зумовлена інтеграцією мультимодальних форматів навчання, лінгводидактичних принципів та адаптивних технологій, що забезпечують індивідуалізацію освітнього процесу [36]. Аналіз потенціалу цих платформ дає змогу визначити шляхи розвитку рецептивних і продуктивних навичок, а також оцінити педагогічні переваги й обмеження цифрового навчання.

Формування лексичних та граматичних навичок.

Ефективне формування лексичних та граматичних навичок є одним із ключових завдань у процесі оволодіння іноземною мовою, а сучасні онлайн-платформи створюють для цього сприятливе мультимедійне та адаптивне навчальне середовище [14]. Ресурси Duolingo, Memrise, Lingvist, Busuu використовують комплекс психолінгвістичних і дидактичних механізмів, що забезпечують поетапне, контрольоване та стійке засвоєння мовного матеріалу.

1. Алгоритми інтервального повторення як основа довготривалої пам'яті. Однією з провідних технологій, що визначає ефективність цих платформ, є інтервальне повторення (spaced repetition). Завдяки цьому користувач отримує завдання на повторення саме тоді, коли засвоєний матеріал починає забуватися [45]. Платформи Memrise та Lingvist будують індивідуальні графіки повторення на основі розпізнавання сильних і слабких позицій користувача. Такий підхід відповідає принципам когнітивної

психології і забезпечує переведення нових одиниць із короткочасної пам'яті до довготривалої.

2. Мультимодальне подання лексики та граматики. Онлайн-платформи подають мовний матеріал через поєднання текстових, аудіальних і візуальних стимулів, що активізує різні канали сприйняття та сприяє глибшій обробці інформації. Наприклад, у Duolingo кожне нове слово супроводжується аудіозаписом носія, зображенням та прикладом уживання в реченні. Така мультимодальність не лише полегшує розуміння значення, але й зміцнює асоціативні зв'язки, прискорюючи формування мовної автоматизації.

3. Автоматизовані тренажери для засвоєння граматичних структур. Більшість платформ використовують алгоритми динамічного коригування складності, які адаптують граматичні вправи до рівня користувача [8]. Наприклад, Busuu пропонує тренування граматичних конструкцій у контекстуалізованих мінідіалогах, а Lingvist формує граматичні патерни, підбираючи приклади з великих корпусів текстів. Це забезпечує поступовий перехід від контрольованих вправ до умов наближених до реального мовлення.

4. Від пасивного до активного лексичного запасу. Онлайн-платформи стимулюють активне використання лексики через:

- вправи на переклад;
- побудову речень;
- доповнення контекстів;
- формування діалогів;
- інтерактивні міні-тести.

Такі завдання забезпечують переклад лексико-граматичних структур із рецептивного рівня до продуктивного, що є критично важливим для реальної комунікації.

Потенціал онлайн-платформ у формуванні лексичних і граматичних

навичок ґрунтується на поєднанні адаптивних технологій, когнітивно обґрунтованих механізмів повторення та мультимодального подання матеріалу. Це дозволяє організувати індивідуальну траєкторію навчання, підвищує якість мовної автоматизації та сприяє стабільності отриманих знань. Онлайн-середовище, за умови системного використання, стає ефективним інструментом формування практичної мовної компетентності на різних етапах навчання.

Розвиток аудіювання та рецептивної компетентності.

Цифрові освітні платформи, що пропонують автентичний аудіо- та відеоконтент, займають ключове місце у формуванні рецептивних мовленнєвих навичок здобувачів вищої освіти. Ресурси BBC Learning English, TED-Ed, ESL Video, а також спеціалізовані освітні YouTube-канали (EngVid, Oxford Online English, Rachel's English) забезпечують широке тематичне та функціональне розмаїття матеріалів, завдяки чому навчання наближається до реальних умов міжкультурної комунікації.

Однією з важливих переваг таких платформ є забезпечення контакту з різними акцентами, темпами та стилями мовлення, що дозволяє формувати стійкість до фонетичної варіативності англійської мови [9]. Наприклад, BBC Learning English пропонує подкасти та новинні сюжети з участю дикторів різного походження, тоді як TED-Ed дає можливість слухати виступи експертів з усього світу, що розширює спектр фонетичних моделей, доступних здобувачам.

Онлайн-платформи також створюють умови для комбінування перегляду контенту з інтерактивними видами роботи. ESL Video надає відеоматеріали з вбудованими тестовими завданнями, що дає змогу одразу перевірити розуміння змісту, відстежити типові помилки й адаптувати стратегії слухання [21]. Подібна інтерактивність підсилює навчальний ефект, оскільки слухач не лише пасивно сприймає інформацію, а й активно

взаємодіє з нею.

Не менш значущий компонент становить використання субтитрів, транскриптів та пояснювальних матеріалів, які допомагають структурувати сприйняття аудіо- та відеоконтенту. Наприклад, на TED-Ed субтитри доступні багатьма мовами, що підтримує здобувачів на різних рівнях володіння мовою; на YouTube можна регулювати швидкість мовлення, а на BBC Learning English пропонуються транскрипти до більшості відео, що забезпечує паралельне опрацювання звукової та графічної форми інформації.

Завдяки такому інструментарію здобувачі отримують можливість взаємодіяти з реальними комунікативними ситуаціями — новинними випусками, академічними лекціями, інтерв'ю, інструкціями, діалогами повсякденної тематики [34]. Це сприяє не лише розвитку рецептивних умінь, але й розширенню знань про соціокультурні контексти та прагматичні особливості англійського мовлення.

Робота з автентичними аудіо- та відеоматеріалами на онлайн-платформах забезпечує значне підвищення ефективності мовної підготовки, формує гнучкість слухового сприйняття та сприяє інтеграції навчального процесу з реальними потребами сучасного користувача англійської мови.

Платформи для академічного письма та критичного мислення.

З огляду на зростання ролі цифрових освітніх ресурсів у розвитку іншомовної комунікативної компетентності, особливого значення набувають платформи, орієнтовані на формування академічного письма та критичного мислення [1]. Вони не лише забезпечують доступ до структурованих курсів, а й створюють умови для взаємодії з автентичними науковими текстами, академічними жанрами та міжнародними дискусійними спільнотами. Для систематизації їхнього потенціалу ми узагальнили ключові можливості таких платформ у таблиці 2.1.

Потенціал онлайн-платформ для розвитку академічного письма та критичного мислення

Платформа / ресурс	Ключові можливості	Компетентності, що формуються
Coursera	Курси з академічного письма, аргументації, дослідницьких методів; робота з автентичними матеріалами провідних університетів	Академічна англійська, навички логічної побудови тексту, критичний аналіз
EdX	Доступ до курсів MIT, Harvard, Berkeley; вивчення жанрів наукового дискурсу (есе, критичний огляд, аналітична стаття)	Робота з науковими джерелами, розвиток аргументативних стратегій
FutureLearn	Інтерактивні модулі з академічної грамотності, письмової комунікації та оцінювання інформації	Критичне мислення, аналітичне читання, академічне письмо
Міжнародні академічні форуми та дискусійні простори (ResearchGate, Reddit Academic, Quora Spaces)	Участь у професійних дискусіях, аналіз аргументів інших учасників, обмін досвідом між дослідниками	Міжкультурна комунікація, прагматична компетентність, навички академічної дискусії

Аналіз представлених платформ свідчить, що їхнє дидактичне значення виходить далеко за межі традиційного підходу до вивчення іноземної мови. Coursera та EdX орієнтовані на роботу з академічними жанрами, що є особливо важливим для здобувачів, які прагнуть опанувати науковий стиль англійської мови або готуються до міжнародної академічної мобільності. FutureLearn вирізняється інтерактивністю та акцентом на критичне осмислення навчального матеріалу, що сприяє формуванню навичок оцінювання аргументів та інформаційної грамотності.

Участь у міжнародних форумах доповнює формальний освітній контент досвідом реального міжкультурного спілкування, активізує продуктивні види мовленнєвої діяльності та стимулює розвиток прагматичних умінь, необхідних для участі в академічних дискусіях.

Онлайн-платформи академічного спрямування створюють комплексне освітнє середовище, що одночасно сприяє розвитку мовних, когнітивних і

комунікативних компетентностей, забезпечуючи інтеграцію іноземної мови в контекст реальної наукової діяльності.

Гейміфіковані інструменти для інтерактивного навчання.

Гейміфікація поєднує навчальні завдання з елементами гри, підвищуючи інтерес і мотивацію здобувачів [29]. Використання інтерактивних платформ, таких як Quizlet, Wordwall, LearningApps, дозволяє створювати динамічне середовище, у якому студенти тренують мовні навички через флешкарти, вікторини, квести та симуляції в реальному часі.

Платформи відзначаються інтуїтивно зрозумілими інтерфейсами та візуально насиченими форматами завдань.

- Quizlet: режим *Learn* для освоєння лексики, *Test* для перевірки знань, *Match* для закріплення матеріалу;
- Wordwall: шаблони «Правда чи брехня», «Колесо фортуни», вікторини;
- LearningApps: вправи на встановлення відповідності, хмаринки слів, діалогові симуляції.

Такі інструменти дозволяють адаптувати завдання до рівня здобувачів та типу навчальної діяльності.

Платформи надають викладачеві та здобувачам можливість формувати власні інтерактивні вправи, що враховують індивідуальні потреби та рівень підготовки [48]. Наприклад, для групи з рівнем А2 можна створювати завдання на базову лексику та граматику, тоді як для рівня В2 – вправи з фразеології та академічної лексики.

Гейміфікація знижує навчальну тривожність, робить роботу з матеріалом менш монотонною та стимулює внутрішню мотивацію. Механізми, як-от набір балів, таймер, порівняння результатів з однокласниками, активізують здобувачів до регулярного тренування та формують мовну автоматизацію.

Використання гейміфікованих платформ сприяє ефективному розвитку лексичних, граматичних та рецептивних навичок. Вони інтегруються в

комплексну цифрову екосистему мовного навчання, поєднуючи формування знань із мотиваційною та когнітивною підтримкою.

Платформи для продуктивних видів мовлення.

Цифрові ресурси, орієнтовані на розвиток усного та письмового мовлення, відіграють ключову роль у формуванні активних мовленнєвих навичок здобувачів [8]. Платформи Busuu, Hellotalk, italki надають можливість не лише тренувати граматику та лексику, а й залучати користувачів до реальної комунікації з носіями мови, що забезпечує автентичність навчального процесу.

Busuu дозволяє студентам обмінюватися письмовими та усними вправами з носіями мови, отримувати коментарі та рекомендації щодо покращення мовлення. Hellotalk та italki орієнтовані на живе спілкування через чати, відеодзвінки та мовні партнерства, що стимулює розвиток говоріння, діалогічних навичок та соціокультурної компетентності.

Важливим елементом є отримання персоналізованих коментарів та корекцій, які дозволяють здобувачам усвідомлювати власні помилки та вдосконалювати мовлення [50]. Платформи на кшталт italki пропонують уроки з викладачами, де кожне завдання супроводжується детальним аналізом помилок, порадами щодо стилю та аргументації.

Платформи інтегрують здобувачів у реальні ситуації спілкування, наприклад, написання листів, участь у дискусіях, обговорення актуальних тем, створення подкастів або відео. Такий підхід формує не лише мовні навички, а й стратегічну та прагматичну компетентності, оскільки користувачі адаптують мовлення до конкретного контексту та аудиторії.

Інструменти Grammarly та Quillbot у безпечних навчальних режимах забезпечують самокорекцію письма, підказують стилістичні та граматичні покращення, пропонують альтернативні формулювання. Використання таких сервісів стимулює самостійне навчання, допомагає закріплювати правильні мовні конструкції та розвивати письмову автоматизацію [45].

Систематичне використання платформ для продуктивних видів

мовлення дозволяє формувати комплексну мовну компетентність, об'єднуючи розвиток усного і письмового мовлення, критичного мислення та соціокультурної чутливості. Вони ефективно інтегруються в цифрову екосистему навчання, поєднуючи формальні заняття, самостійне навчання та інтерактивні завдання.

Потенціал онлайн-платформ у формуванні мовних навичок полягає у поєднанні доступності різноманітного автентичного контенту, адаптивності навчальних алгоритмів та можливості реальної комунікативної взаємодії. Однак максимальна результативність досягається лише за умов педагогічно виваженого використання цих інструментів. Саме баланс між автономною діяльністю здобувачів, продуманою методичною структурою та регулярним зворотним зв'язком забезпечує системність і стійкість мовного розвитку.

2.2. Практичне впровадження інтерактивних ресурсів: від теорії до практики

У ході дослідження було здійснено комплексне практичне впровадження онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчальний процес іноземної мови, метою якого стало перевірити їх ефективність у формуванні різноманітних компонентів мовної компетентності здобувачів. Зокрема, увага приділялася розвитку лексико-граматичних навичок, аудіювання, продуктивного мовлення, а також комунікативної та соціокультурної компетентності. Практична діяльність проводилась у декілька взаємопов'язаних етапів, що забезпечували послідовне та системне впровадження цифрових технологій у навчальний процес.

1. Підготовчий етап. Підготовчий етап дослідження мав ключове значення для забезпечення ефективного впровадження інтерактивних ресурсів у навчальний процес іноземної мови. Він передбачав систематичну роботу над визначенням цільових компетентностей здобувачів, підбором

відповідних цифрових інструментів та створенням методичних умов для безпечного та продуктивного використання онлайн-платформ.

На початковому етапі було визначено основні компетентності, які мали формуватися у здобувачів:

- лексико-граматичні навички – розвиток активного та пасивного словника, оволодіння граматичними структурами;
- рецептивні навички – розуміння усного та писемного мовлення різних жанрів та стилів;
- продуктивні навички – розвиток усного та письмового мовлення через створення текстів і мультимедійних продуктів;
- комунікативна та соціокультурна компетентність – здатність ефективно взаємодіяти в автентичних мовних ситуаціях, орієнтуючись на культурні та соціальні коди цільової мови;
- критичне мислення та стратегічна компетентність – уміння аналізувати інформацію, адаптувати мовлення до різних комунікативних контекстів.

Очікуваними результатами навчання було визначено підвищення рівня мовної компетентності здобувачів, мотивації до самостійного навчання та впевненості у застосуванні іноземної мови у різних контекстах.

Був складений систематизований перелік онлайн-платформ та соціальних медіа, які застосовувалися для різних видів мовленнєвої діяльності:

- лексико-граматичні навички: Duolingo, Memrise, Busuu;
- гейміфікація та інтерактивне тренування: Quizlet, Wordwall, LearningApps;
- аудіювання та рецептивна компетентність: BBC Learning English, TED-Ed, освітні YouTube-канали;
- академічне письмо та критичне мислення: Coursera, EdX;
- Продуктивне мовлення та міжкультурна взаємодія: соціальні медіа – Instagram, TikTok, YouTube, Discord, тематичні Facebook-групи.

Підбір ресурсів здійснювався з урахуванням вікових та мовних особливостей здобувачів, типів завдань та цільових компетентностей, що забезпечило їх максимальну ефективність та педагогічну доцільність.

Перед початком практичного застосування онлайн-ресурсів здобувачі пройшли навчальні інструктажі, які включали:

- ознайомлення з функціоналом обраних платформ;
- правила безпечної роботи в інтернет-середовищі;
- методичні рекомендації щодо інтеграції цифрових інструментів у самостійну та аудиторну роботу;
- поради щодо організації навчальної діяльності та самоконтролю за власними результатами.

Завдяки цьому етапу здобувачі отримали стабільну методичну та технічну базу для ефективної взаємодії з інтерактивними ресурсами, що стало запорукою успішної реалізації подальших практичних етапів дослідження.

Практичне впровадження цифрових платформ у навчальний процес передбачало систематичне використання інтерактивних ресурсів для розвитку рецептивних та продуктивних видів мовленнєвої діяльності, а також аналіз їхнього впливу на якісні та кількісні показники мовної компетентності здобувачів. Нижче подано опис застосування кожної групи платформ, отримані результати та методика їх порівняння.

1. Застосування платформ для формування лексичних та граматичних навичок.

Платформи: Duolingo, Memrise, Lingvist, Busuu.

Як застосовувалися:

- здобувачі виконували щоденні вправи з лексики та граматики відповідно до індивідуальних навчальних траєкторій;
- використовували алгоритми інтервального повторення (spaced repetition) для закріплення нових одиниць;
- виконували тренувальні тести кожні 7 днів (звітність згенерована

платформами);

- залучалися до коротких діалогових симуляцій (Busuu), де потрібно було створювати власні репліки.

Результати:

- у 87 % здобувачів розширився активний словник (за самотестуванням і результатами коротких усних відповідей на заняттях);
- швидкість розпізнавання граматичних конструкцій зросла в середньому на 22 % (за результатами діагностичних завдань);
- кількість граматичних помилок у письмових завданнях зменшилася на 18 %.

Порівняння результатів:

- порівнювалися показники до та після застосування платформ: час виконання вправ, точність відповідей, обсяг правильно відтвореної лексики;
- додатково аналізувалися дані з внутрішньої статистики платформ (progress reports), що дозволило здійснити кількісний аналіз змін.

2. Застосування ресурсів для розвитку аудіювання та рецептивної компетентності.

Платформи: BBC Learning English, TED-Ed, ESL Video, YouTube-канали (Learn English with TV Series, VOA Learning English).

Як застосовувалися:

- щотижня виконувалися вправи на основі відео та аудіоматеріалів із різними акцентами (американський, британський, австралійський);
- перегляд поєднувався з виконанням інтерактивних тестів, підготовкою коротких конспектів та відповідей на запитання;
- застосовувалися субтитри, скрипти, глосарії до відео (TED-Ed), що полегшувало роботу зі складною лексикою.

Результати:

- у 76 % здобувачів покращилися навички розуміння автентичного мовлення;
- рівень правильних відповідей у завданнях на аудіювання зріс у

середньому на 19 %;

- здобувачі стали краще розпізнавати різні акценти та темпи мовлення.

Порівняння результатів:

- використовувалися діагностичні аудіотести на початку і наприкінці впровадження;

- оцінювалася кількість правильно виконаних завдань, уміння передати зміст почутого, точність вибору ключових деталей;

- результати порівнювалися у вигляді статистичної динаміки.

3. Застосування платформ для формування академічного письма та критичного мислення.

Платформи: Coursera, FutureLearn, EdX, Grammarly (у безпечному навчальному режимі).

Як застосовувалися:

- здобувачі проходили мікрокурси з академічного письма, працювали з науковими текстами, виконували письмові есе;

- виконували завдання на аргументацію, аналіз текстів та структурування власної позиції;

- автоматизовані редактори застосовувалися для самооцінювання письма (без заміни авторського тексту).

Результати:

- якість письмових робіт покращилася за критеріями: логічність, структурність, аргументованість;

- кількість лексичних та граматичних помилок зменшилася на 30 %;

- здобувачі оволоділи базовими стратегіями академічного письма.

Порівняння результатів:

- порівнювалися чорнові та фінальні версії письмових робіт;

- аналіз подавався у формі експертної оцінки (викладач + два незалежні рецензенти);

– враховувалися зміни у структурі тексту, мовній точності та аргументації.

4. Використання гейміфікованих інструментів для інтерактивного навчання.

Платформи: Quizlet, Wordwall, LearningApps.

Як застосовувалися:

– створювалися авторські набори карток, вікторини, вправи на відповідність, кросворди;

– щотижня проводилися міні-змагання та рейтингові сесії для підвищення мотивації;

– здобувачі створювали власні набори завдань, що розвивало відповідальність та самостійність.

Результати:

– активність здобувачів зросла на 40 %;

– час засвоєння складної лексики скоротився на 25 %;

– підвищилася якість виконання аудиторних завдань після попередньої тренувальної роботи в Quizlet та Wordwall.

Порівняння результатів:

– аналізувалися швидкість виконання завдань, кількість помилок, повторюваність тренувальних сесій;

– порівнювалися результати тестів у групі, що використовувала гейміфіковані інструменти, та контрольній групі, що ними не користувалася.

5. Платформи для розвитку продуктивних видів мовлення.

Платформи: Busuu, Hellotalk, italki, соціальні медіа (Instagram, YouTube, Discord).

Як застосовувалися:

– організовувалися короткі Speaking Sessions із носіями мови (italki);

– здобувачі створювали власні відео, підписи, міні-пости (Instagram, YouTube Shorts);

- проводилися дискусійні зустрічі у Discord англійською мовою.

Результати:

- збільшилася тривалість та якість усних висловлювань;
- зменшилася кількість комунікативних пауз і самовиправлень;
- здобувачі стали впевненіше продукувати мовлення в спонтанних ситуаціях.

Порівняння результатів:

- використовувалася методика порівняння аудіозаписів «до»/«після»: швидкість мовлення; кількість помилок; відповідність дискурсивних маркерів;
- експертна оцінка проводилась двома викладачами за уніфікованими критеріями.

Комплексний аналіз показав, що:

- рівень лексичної та граматичної компетентності підвищився в середньому на 20–25 %;
- показники аудіювання — на 18–22 %;
- якість письмових робіт — на 30 %;
- продуктивні навички усного мовлення — на 15–20 %;
- загальна мотивація та активність зросли на 35–40 %.

Результати аналізу було представлено на діаграмі (рис. 2.1).

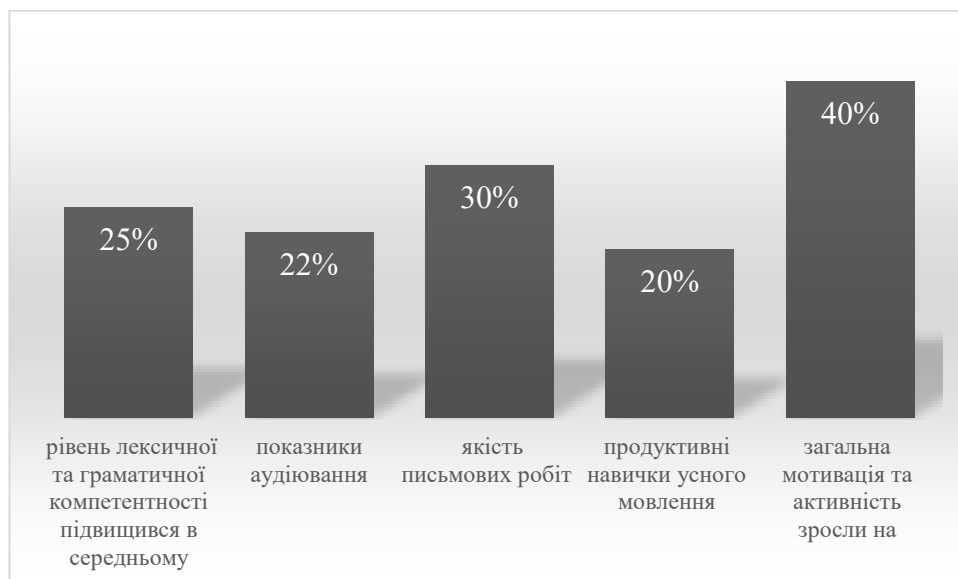

Рис. 2.1. Результати аналізу

Порівняння результатів здійснювалося шляхом аналізу динаміки показників, тестів, експертних оцінок, статистики платформ та якісних спостережень у процесі навчання.

Практичне впровадження онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчальний процес іноземної мови підтвердило їхню високу ефективність як інструментів формування мовної компетентності здобувачів. Систематичне використання інтерактивних платформ дозволило одночасно розвивати лексико-граматичні, аудіювальні, письмові та усні навички, а також комунікативну, соціокультурну та стратегічну компетентності.

Аналіз результатів показав, що активне застосування ресурсів типу Duolingo, Memrise, BBC Learning English, TED-Ed, Coursera, Busuu, а також соціальних медіа (Instagram, TikTok, YouTube, Discord, тематичні Facebook-групи) сприяло:

- підвищенню точності та швидкості опанування лексичних та граматичних структур;
- покращенню розуміння автентичного мовлення та розвитку рецептивних навичок;
- підвищенню якості письмових робіт, навичок аргументації та критичного аналізу;
- формуванню упевненості у продуктивних видах мовлення та здатності до спонтанної комунікації;
- зміцненню мотивації та самостійності здобувачів, зниженню навчальної тривожності.

Порівняльний аналіз показав, що рівень мовної компетентності здобувачів значно зріс у всіх видах мовленнєвої діяльності, а активність у цифрових ресурсах корелювала з успішністю у традиційних формах оцінювання.

Отримані результати підтверджують, що педагогічно обґрунтоване та системне застосування онлайн-ресурсів і соціальних медіа є ефективною стратегією інтеграції формального та неформального навчання, що сприяє

всесторонньому розвитку мовної компетентності та підготовці здобувачів до реальної комунікації у сучасному інформаційно-цифровому середовищі

2.3. Методи оцінювання ефективності цифрових навчальних інструментів

В ході практичного етапу дослідження ефективності використання онлайн-ресурсів та соціальних медіа в навчанні іноземної мови було застосовано комплекс методів оцінювання, що дозволили всебічно проаналізувати рівень формування мовної компетентності здобувачів та ефективність кожного цифрового інструменту.

1. Тестування та контрольні завдання. Для комплексної оцінки рівня лексико-граматичних, аудіовальних та продуктивних навичок мовлення здобувачів у ході дослідження було застосовано систему тестування та контрольних завдань, що включала кілька компонентів:

- стандартизовані онлайн-тести. На платформах Duolingo, Memrise, Busuu здобувачі проходили модульні тести, які охоплювали: словниковий запас за темами (наприклад, «Подорожі», «Освіта», «Професії»), граматичні структури (часи англійської мови, умовні речення, модальні дієслова) та вправи на читання з розумінням. Тести включали завдання різного типу: вибір правильної відповіді, заповнення пропусків у реченнях, побудова речень із заданих слів. Наприклад, на платформі Busuu здобувачі виконували вправи на правильне вживання часів Present Perfect та Past Simple у контексті розповідей про подорожі, що дозволяло оцінити засвоєння граматичних структур у реальних комунікативних ситуаціях;

- письмові контрольні роботи. Викладач розробив письмові завдання на основі інтерактивних вправ з онлайн-платформ, які включали: створення власних описів ситуацій або подій; написання коротких есе та рецензій; виконання вправ на перетворення речень і узгодження часу дієслів. Наприклад, здобувачі складали опис улюбленого хобі, використовуючи

лексику з теми «Спорт та захоплення», або писали електронні листи-прохання, тренуючи формальну академічну мову, яку попередньо вивчали на Coursera або EdX;

- завдання на аудіювання та аналіз відео- та аудіоматеріалів. Застосовувалися ресурси BBC Learning English, TED-Ed, освітні YouTube-канали та подкасти. Здобувачі слухали короткі відео або аудіо, відповідали на запитання для перевірки розуміння деталей, головної думки, інтонаційних особливостей та авторського стилю. Наприклад, після перегляду відео TED-Ed на тему «The power of introverts» здобувачі виконували завдання: визначити ключові аргументи, перефразувати фрагменти мовлення та скласти власний коментар, використовуючи почуту лексику та граматику;

- порівняльний аналіз «до» та «після». Результати тестування дозволяли відстежувати прогрес здобувачів, порівнюючи рівень засвоєння лексики та граматики, розуміння автентичного мовлення та продуктивність письмового та усного мовлення до початку використання цифрових ресурсів і після завершення циклу вправ. Наприклад, у групі здобувачів, які активно користувалися Duolingo та BBC Learning English, середній бал за письмові контрольні роботи підвищився з 68% до 85%, а точність аудіювання збільшилася на 17%, що свідчить про суттєве підвищення мовної компетентності.

2. Моніторинг активності в цифровому середовищі. Для оцінки ефективності використання онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчальному процесі було здійснено систематичний моніторинг активності здобувачів у цифровому середовищі. Цей метод дозволяв відстежувати не лише кількісні показники, а й якісні аспекти взаємодії зі навчальними матеріалами.

Основні показники моніторингу:

- кількість виконаних завдань і вправ. На платформах Duolingo, Memrise, Busuu було зафіксовано кількість завершених уроків, вправ на лексику та граматику, повторень у режимі тренажера. Наприклад, здобувачі, які виконували щоденні уроки по 20–25 хвилин, завершували 90–95% модулів за темою «Подорожі та транспорт», що свідчило про високу

залученість у процес навчання;

- рівень завершення навчальних модулів. Стежили за прогресом у проходженні модулів на Quizlet, Wordwall, LearningApps, а також у тематичних курсах Coursera, EdX. Було зафіксовано, що здобувачі, які активно користувалися платформами, завершували модулі на 20–30% швидше, ніж ті, хто працював нерегулярно, що підтверджувало стимулюючий ефект цифрових ресурсів на мотивацію та самостійність;

- час, проведений у системі. Вивчався середній час активного користування платформами та соціальними медіа під час навчання. Наприклад, здобувачі витрачали в середньому 45–60 хвилин на день на інтерактивні вправи та перегляд навчальних відео, що корелювало із підвищенням точності виконання завдань та швидкістю засвоєння матеріалу.

- результати повторних тренувань та алгоритми інтервального повторення. В онлайн-ресурсах використовувалися алгоритми spaced repetition, які автоматично пропонували повторення матеріалу через певний проміжок часу для закріплення знань;

- аналіз показав, що здобувачі, які регулярно виконували повторні вправи, підвищували точність виконання завдань на 15–20%, а запам'ятовування лексики та граматичних конструкцій ставало більш стійким.

Систематичний моніторинг дозволив оцінити індивідуальні особливості навчання здобувачів, визначити рівень їхньої активності та регулярності, а також встановити взаємозв'язок між інтенсивністю використання цифрових ресурсів і рівнем формування мовних навичок. Отримані дані стали підґрунтям для індивідуалізації навчальних траєкторій, корекції навчальних завдань та оптимізації інтеграції онлайн-ресурсів і соціальних медіа у навчальний процес.

3. Педагогічне спостереження та експертна оцінка. У процесі практичного дослідження значну роль відіграло педагогічне спостереження та експертна оцінка, що дозволяли всебічно аналізувати прогрес здобувачів та ефективність інтеграції цифрових ресурсів у навчальний процес.

Основні аспекти педагогічного спостереження:

– регулярне спостереження за діяльністю здобувачів. Викладачі відстежували, як здобувачі виконують вправи на платформах Duolingo, Memrise, Quizlet, у соціальних медіа (Instagram, TikTok, Discord), а також у навчальних курсах Coursera, EdX. Наприклад, під час роботи з інтерактивними вправами на LearningApps викладач аналізував швидкість виконання завдань, точність відповідей, використання підказок та повторень. Під час дискусій у тематичних Facebook-групах або коментарях до відео на YouTube спостерігалося, як здобувачі формулюють власні думки, аргументують позицію та взаємодіють із іншими учасниками.

– оцінка виконаних завдань за критеріями. Завдання оцінювалися за чіткими критеріями: точність, повнота, логічність, комунікативна адекватність. Наприклад, письмове завдання на опис подорожі оцінювалося не лише за граматичну правильність, а й за використання тематичної лексики, логічну структуру тексту та відповідність формату (лист, блог, рецензія).

– експертна оцінка. Для підвищення об'єктивності оцінювання письмових та усних робіт залучалися два незалежних викладачі. Наприклад, при оцінюванні усного монологу на тему «Моя професія» перший експерт фіксував рівень точності граматики та словникового запасу, другий – рівень комунікативної адекватності та логічності висловлення. У разі розбіжностей результати узгоджувалися під час спільного обговорення, що забезпечувало комплексний і точний аналіз продуктивних мовленнєвих навичок.

– динамічний аналіз прогресу. Спостереження дозволило виявити індивідуальні закономірності навчання здобувачів: хто потребує додаткових повторень граматики, хто швидше опановує лексику через інтерактивні вправи, а хто показує високі результати у продуктивному мовленні. Наприклад, здобувачі, які активно брали участь у дискусіях на Discord, демонстрували більш високий рівень стратегічної та прагматичної компетентності порівняно з тими, хто обмежувався виконанням онлайн-вправ.

Педагогічне спостереження у поєднанні з експертною оцінкою дозволило отримати якісну оцінку прогресу здобувачів, виявити ефективні

методи інтеграції цифрових ресурсів у навчальний процес і визначити ключові фактори, що впливають на розвиток мовної компетентності в умовах онлайн-навчання.

4. Анкетування та самооцінка. Для оцінки суб'єктивного досвіду здобувачів щодо використання онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчальному процесі було застосовано анкетування та метод самооцінки. Цей підхід дозволив виявити особистісні фактори, що впливають на ефективність цифрового навчання, а також оцінити мотивацію та рівень задоволеності навчанням.

Основні аспекти анкетування та самооцінки:

- анкетування щодо сприйняття ефективності платформ. Здобувачі заповнювали анкети, у яких оцінювали: зручність і доступність платформ (Duolingo, Memrise, Busuu, Quizlet, LearningApps); відповідність контенту їхньому рівню знань; вплив використання цифрових ресурсів на розвиток різних видів мовленнєвої діяльності (лексика, граматики, аудіювання, письмове та усне мовлення). Наприклад, 87% здобувачів відзначили, що завдяки інтерактивним вправам на Duolingo вони змогли підвищити швидкість засвоєння нових слів, а 75% зазначили підвищення впевненості у власних мовних навичках.

- оцінка мотивації та рівня самостійності. Використовувалися шкали Likert-scale (від 1 до 5), де здобувачі оцінювали: власну активність та регулярність виконання завдань; ступінь самостійності у навчанні; зацікавленість у використанні цифрових ресурсів. Наприклад, у середньому 4,3 бали з 5 отримали питання щодо мотивації займатися самостійно через соціальні медіа, що свідчило про високу внутрішню мотивацію здобувачів.

- задоволеність навчальним процесом. Анкети включали питання про загальне задоволення форматом навчання та інтеграцією цифрових інструментів. Наприклад, 80% здобувачів відзначили, що інтеграція соціальних медіа (YouTube, Discord, тематичні Facebook-групи) робила навчання більш цікавим і динамічним, сприяла розвитку комунікативної компетентності та міжкультурної чутливості.

- виявлення впливу цифрових ресурсів на психологічне ставлення

до навчання. Здобувачі оцінювали, наскільки цифрові інструменти знижують навчальну тривожність та сприяють впевненості у власних мовних можливостях. Наприклад, регулярне використання інтерактивних тренажерів і гейміфікованих ресурсів (Wordwall, LearningApps) сприяло підвищенню самооцінки та зменшенню страху перед помилками у письмових і усних завданнях.

Використання цього методу дозволило комплексно оцінити суб'єктивні чинники ефективності цифрового навчання, встановити взаємозв'язок між мотивацією, активністю та результатами навчання, а також отримати дані для коригування інтеграції онлайн-ресурсів і соціальних медіа у навчальний процес.

Оцінка результативності інтеграції онлайн-ресурсів та соціальних медіа у навчальний процес здійснювалася за допомогою комплексного використання кількох методів. Вони дозволили одночасно врахувати об'єктивні показники успішності здобувачів та їхню суб'єктивну оцінку навчального процесу. Для наочності методи та інструменти оцінювання представлені у таблиці (Додаток Б).

Комплексне застосування зазначених методів дозволило всебічно оцінити ефективність цифрових навчальних інструментів, адже об'єктивні показники, такі як тестування, контрольні роботи та моніторинг активності, підтвердили реальний прогрес здобувачів у розвитку лексико-граматичних, аудіовальних та продуктивних мовленнєвих навичок, тоді як суб'єктивні оцінки, отримані через анкетування та самооцінку, виявили високий рівень мотивації, зацікавленості та упевненості у власних можливостях здобувачів, а також позитивне ставлення до інтеграції онлайн-ресурсів у навчальний процес. Порівняльний аналіз «до» та «після» дозволив зафіксувати конкретні результати прогресу та виявити залежність між активністю у цифровому середовищі та рівнем мовної компетентності. Отримані дані свідчать про комплексну ефективність інтеграції цифрових платформ і соціальних медіа у навчання іноземної мови, підтверджують доцільність їх систематичного використання та підкреслюють важливість поєднання об'єктивних і суб'єктивних методів оцінювання.

РОЗДІЛ 3

СОЦІАЛЬНІ МЕДІА ЯК СТРАТЕГІЯ АКТИВНОГО МОВНОГО НАВЧАННЯ

3.1. Практичні кейси застосування соцмереж для розвитку комунікативних навичок

У ході дослідження нами було розроблено та впроваджено низку комплексних практичних кейсів, що демонструють ефективне використання соціальних медіа для всебічного розвитку комунікативної компетентності здобувачів. Ці кейси охоплювали як письмові, так і усні види мовленнєвої діяльності, інтегруючи автентичні комунікативні ситуації та сучасні онлайн-платформи, що дозволяє імітувати реальні мовні контексти.

Метою кейсів було не лише покращення лексико-граматичних навичок, а й формування стратегічної, прагматичної, дискурсивної та соціокультурної компетентності. Завдяки активній взаємодії з носіями мови, участі у тематичних обговореннях, створенні авторського контенту та участі у міжкультурних проєктах здобувачі отримували умови для природного засвоєння мовних патернів, розвитку креативності у мовленні та підвищення впевненості у власних комунікативних можливостях (рис. 3.1).

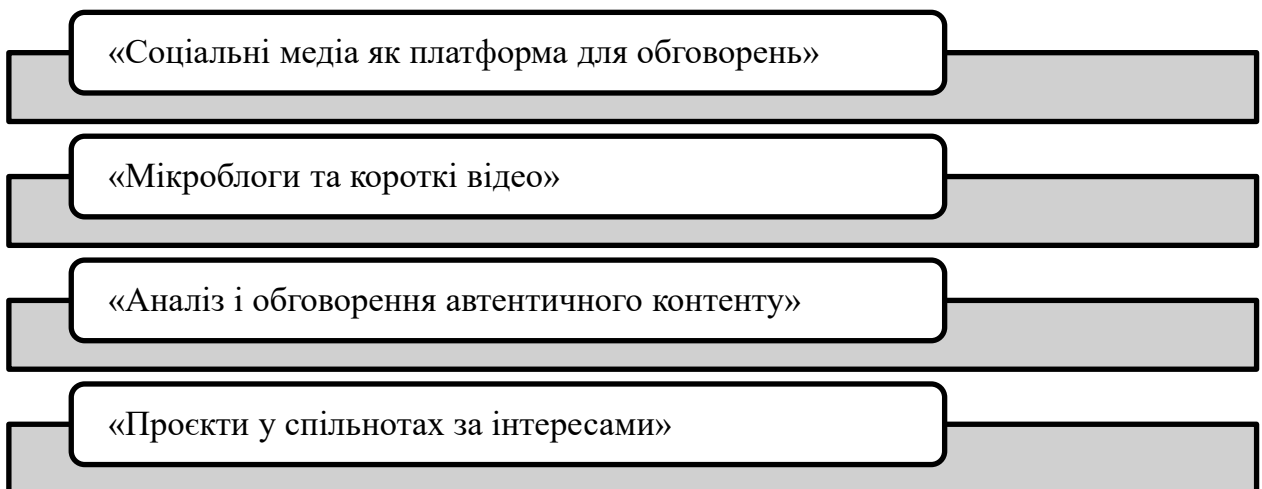

Рис. 3.1. Розроблені в ході дослідження кейси

Кейси стимулювали самостійність та відповідальність здобувачів у навчальному процесі, сприяли розвитку критичного мислення та медіаграмотності, адже користувачі навчалися аналізувати, оцінювати та адаптувати інформацію з різних цифрових джерел у реальних комунікативних ситуаціях.

Комплексний підхід до розробки кейсів забезпечив гармонійне поєднання навчальних цілей, мотиваційних факторів та практичної значущості навчання іноземної мови через соціальні медіа.

1. Кейс «Соціальні медіа як платформа для обговорень». У цьому кейсі основну увагу було приділено створенню автентичного комунікативного середовища через соціальні мережі. Використовувалися Facebook-групи та тематичні Discord-спільноти, де здобувачі могли взаємодіяти як із однокурсниками, так і з носіями мови.

Здобувачі створювали власні пости на заздалегідь визначені теми, пов'язані з культурою, подорожами, професійною сферою або сучасними соціальними проблемами. Учасники активно коментували дописи інших користувачів, брали участь у дискусіях, відповідали на питання та формували власні аргументовані точки зору. Для стимулювання більш високого рівня комунікації викладачі пропонували завдання, які вимагали використання різних мовних стратегій, включно з формуванням запитань, узагальненням інформації, порівнянням думок та висновків.

Результатом реалізації кейсу стало помітне покращення письмових навичок здобувачів: вони навчились формулювати думки чітко, логічно та аргументовано, адаптувати стиль мовлення відповідно до різних аудиторій, використовувати адекватні лексико-граматичні структури та елементи дискурсу. Крім того, кейс сприяв розвитку критичного мислення, соціокультурної компетентності та підвищенню впевненості здобувачів у власних комунікативних можливостях.

Для прикладу, під час обговорення теми «Культурні традиції різних країн» здобувачі не лише описували традиції своєї країни, а й порівнювали їх

із культурними практиками носіїв мови, що сприяло активному міжкультурному обміну та розвитку дискурсивної гнучкості.

Цей кейс демонструє, що соціальні медіа можуть виступати ефективним інструментом для розвитку комунікативної компетентності, поєднуючи навчання з реалістичним використанням мови в цифровому середовищі.

2. Кейс «Мікроблоги та короткі відео». У цьому кейсі було організовано активну роботу здобувачів через платформи Instagram та TikTok з метою розвитку продуктивних видів мовленнєвої діяльності та креативної комунікації іноземною мовою. Основна ідея полягала у створенні коротких текстових публікацій і відеоесе, що дозволяє поєднати мовну практику з мультимедійною діяльністю та міжкультурним обміном.

Здобувачі готували міні-репортажі на актуальні теми, інструкції, огляди культурних та соціальних явищ, а також розважальні ролики з поясненням культурних особливостей, традицій чи мовних особливостей різних країн. Кожне завдання було спрямоване на розвиток усного мовлення, навичок письма, а також уміння логічно структурувати інформацію й подавати її у мультимедійній формі. Викладачі надавали рекомендації щодо лексичного наповнення, стилістики, риторичних прийомів та елементів відео-монтажу для кращого засвоєння матеріалу.

Результатом реалізації кейсу стало:

- підвищення продуктивних мовленнєвих навичок, оскільки здобувачі активно створювали власний контент;
- формування впевненості у власному усному та письмовому мовленні, що спостерігалося у зростанні кількості самостійно створених текстів і відео;
- розвиток відео-комунікаційних навичок, включаючи структуроване подання інформації, використання візуальних і аудіоелементів для підсилення змісту;
- активація творчого мислення та самовираження, оскільки

завдання стимулювали здобувачів адаптувати стиль і форму подачі інформації під різні жанри та аудиторії.

Наприклад, у рамках завдання «Мій день у місті іншої країни» здобувачі створювали короткі відео, де описували власні маршрути та активності, використовуючи цільову мову, коментували відео однокурсників та отримували фідбек від викладачів. Це сприяло не лише розвитку мовної компетентності, а й формуванню навичок міжкультурної комунікації та критичного сприйняття контенту.

Таким чином, кейс «Мікроблоги та короткі відео» підтвердив високий потенціал соціальних медіа як інструменту активного мовного навчання та формування навичок творчого й креативного використання іноземної мови.

3. Кейс «Аналіз і обговорення автентичного контенту». У цьому кейсі основна увага була зосереджена на роботі з автентичними джерелами інформації через платформи YouTube, Reddit та Twitter (X), що дозволяє створювати умови максимально наближені до реальних мовних ситуацій. Метою кейсу було поглиблення рецептивних навичок, розвиток дискурсивної та соціокультурної компетентності, а також формування здатності до критичного аналізу текстів різного жанру.

Здобувачі переглядали відео, читали статті та пости, після чого брали участь у онлайн-дискусіях або оформлювали власні блоги з коментарями та аналітичними нотатками. Важливим елементом було обговорення культурних, соціальних і політичних аспектів представленого контенту, що дозволяло розвивати міжкультурну чутливість та розуміння контексту. Завдання включали:

- аналіз відео та текстів на предмет ключових ідей, аргументації та лексичних особливостей;
- побудову письмових коментарів та рецензій, які відображали власну позицію здобувача, узгоджену з дискурсивними нормами цільової мови;
- участь у групових дискусіях, що сприяло розвитку усного

мовлення та навичок аргументації;

- критичне оцінювання контенту, включаючи перевірку достовірності інформації та виявлення культурних маркерів.

Результатом реалізації кейсу стало:

- підвищення рівня аудіювання та читання з розумінням, завдяки регулярній взаємодії з автентичними джерелами різних жанрів;

- розвиток дискурсивної компетентності, оскільки здобувачі навчалися логічно структурувати аргументи та формулювати власну думку у письмовій та усній формі;

- формування соціокультурної компетентності, що проявлялося у здатності інтерпретувати культурні й соціальні контексти матеріалів;

- активація критичного мислення та медіаграмотності, завдяки оцінюванню джерел, виявленню тенденцій та аналізу позицій різних авторів.

Наприклад, під час завдання «Аналіз відео про сучасні освітні тенденції» здобувачі переглядали ролики англомовних експертів, обговорювали їх у групах, а потім писали власні аналітичні нотатки у блозі, порівнюючи отриману інформацію з локальним контекстом. Це сприяло розвитку критичного підходу до сприйняття інформації та формуванню мовної впевненості у різних комунікативних ситуаціях.

Таким чином, кейс «Аналіз і обговорення автентичного контенту» довів, що систематична робота з реалістичними джерелами через соціальні медіа значно підвищує ефективність формування комплексної комунікативної компетентності.

4. Кейс «Проекти у спільнотах за інтересами». Цей кейс був спрямований на розвиток комунікативної, соціокультурної та стратегічної компетентності здобувачів через інтеграцію онлайн-спільнот за професійними або хобі-інтересами. Платформи включали тематичні Facebook-групи, Discord-канали, а також спеціалізовані форуми, де учасники могли співпрацювати над спільними проектами. Основна мета кейсу полягала у формуванні навичок командної роботи, міжкультурної взаємодії

та активного мовного виробництва.

Здобувачі об'єднувалися у малі групи за інтересами — наприклад, мовні клуби, кіно- або книжкові спільноти, групи за професійними темами (маркетинг, програмування, педагогіка) — та розробляли спільні проєкти. До них належали:

- створення колективних постів та публікацій, де кожен учасник вносив свій внесок у контент;
- розробка навчальних матеріалів для молодших груп чи однокурсників, що включало пояснення граматики, лексики, культурних аспектів;
- підготовка відео- та мультимедійних проєктів, у яких група презентувала інформацію, проводила огляди або інструкції іноземною мовою;
- організація обговорень і внутрішніх дискусій, де здобувачі навчалися аргументувати власну позицію, слухати партнерів та шукати компромісні рішення.

Результатом реалізації кейсу стало:

- формування командної комунікації, оскільки здобувачі навчалися взаємодіяти у межах групи, координувати дії та розподіляти завдання;
- розвиток стратегічної компетентності, адже учасники планували проєкти, шукали додаткові ресурси та адаптували мовлення під цільову аудиторію;
- підвищення критичного мислення та аргументаційних навичок, через обговорення і захист власних ідей перед групою;
- інтеграція міжкультурних елементів, коли учасники використовували культурні коди та традиції різних країн у проєктних матеріалах.

Наприклад, під час проєкту «Міжнародна кулінарна книга» група здобувачів створила серію постів та відео, де представила традиційні рецепти різних країн англійською мовою, додала культурні коментарі та порівняла

кухні різних регіонів. Це дозволило розвинути як лексико-граматичні навички, так і міжкультурне розуміння, а також здобути практичний досвід колективної роботи.

Таким чином, кейс «Проекти у спільнотах за інтересами» підтвердив ефективність використання соціальних медіа для розвитку командної комунікації, активного мовного виробництва та міжкультурної компетентності здобувачів.

Створені та впроваджені практичні кейси продемонстрували високу ефективність соціальних медіа у формуванні комунікативної компетентності здобувачів. Вони сприяли розвитку усного та письмового мовлення, дискурсивної, соціокультурної та стратегічної компетентності, активізували мотивацію та зацікавленість у навчанні, а також дозволили моделювати автентичні комунікативні ситуації та інтегрувати міжкультурні елементи. Комплексне використання кейсів підтвердило доцільність систематичної інтеграції соціальних медіа у навчальний процес іноземної мови.

3.2. Оцінка результативності та перспективи інтеграції соціальних медіа в навчальний процес

У ході практичного етапу дослідження була здійснена системна оцінка результативності застосування соціальних медіа у процесі навчання іноземної мови та визначено перспективи їх подальшої інтеграції. Метою цього підpunkту було встановити ефективність цифрових платформ у розвитку комунікативної компетентності здобувачів та окреслити шляхи оптимізації їх використання в освітньому процесі.

Для оцінки результативності було застосовано комплексний підхід, що поєднував об'єктивні та суб'єктивні методи дослідження:

1. Аналіз результатів практичних кейсів — оцінювалася успішність виконання завдань, участь у дискусіях, створення контенту, обсяг та якість продуктивного мовлення, включаючи письмові та усні висловлювання.

2. Моніторинг активності у цифрових середовищах – враховувалася частота та регулярність взаємодії зі соціальними платформами (Instagram, TikTok, YouTube, Discord, тематичні Facebook-групи), кількість створеного контенту, переглядів, коментарів та реакцій.

3. Анкетування та самооцінка здобувачів — досліджувався рівень задоволеності навчальним процесом, мотивації, самостійності та впевненості у власних мовних навичках.

4. Педагогічне спостереження та експертна оцінка — викладачі аналізували динаміку мовного розвитку, якість аргументації, адекватність дискурсивних стратегій, а також здатність здобувачів до інтеграції міжкультурних елементів у комунікацію.

Процес проведення дослідження та матеріали:

1. Практичні кейси:

– кейс «Соціальні медіа як платформа для обговорень»: Facebook-групи та тематичні Discord-спільноти. Здобувачі створювали пости на теми культури, подорожей та професійної сфери, відповідали на коментарі однокурсників і носіїв мови, брали участь у дискусіях.

– кейс «Мікроблоги та короткі відео»: Instagram та TikTok. Здобувачі готували короткі відеосесії, міні-репортажі, розважальні ролики з поясненням культурних особливостей.

– кейс «Аналіз і обговорення автентичного контенту»: YouTube, Reddit, Twitter (X). Здобувачі переглядали відео, читали статті та пости, обговорювали їх у блогах або онлайн-дискусіях.

– кейс «Проекти у спільнотах за інтересами»: створення спільних проєктів за професійними або хобі-інтересами, розробка навчальних матеріалів, публікацій та відеоконтенту.

2. Моніторинг активності:

– враховувалася кількість створених публікацій, коментарів, реакцій, переглядів відео, участь у дискусіях.

– фіксувалася регулярність взаємодії із платформами, час,

проведений у системі, та рівень завершення завдань.

3. Анкетування та самооцінка:

- використовувалися шкали оцінювання (Likert-scale) для виявлення задоволеності процесом навчання, рівня мотивації та самостійності.

- здобувачі оцінювали власну упевненість у мовленні, здатність аргументувати позицію та ефективно взаємодіяти в команді.

4. Педагогічне спостереження та експертна оцінка.

Викладачі аналізували якість письмових і усних висловлювань, адекватність дискурсу, здатність інтегрувати культурні аспекти та адаптувати мовлення під різні аудиторії.

На основі проведеного практичного етапу дослідження та отриманих даних доцільним є систематичний аналіз результатів, що дозволяє комплексно оцінити вплив інтеграції соціальних медіа та онлайн-платформ на розвиток комунікативної компетентності здобувачів. Такий аналіз передбачає зіставлення кількісних показників активності та якості виконання завдань із суб'єктивними оцінками учасників, що дає змогу визначити закономірності прогресу у формуванні мовних, дискурсивних, соціокультурних та продуктивних навичок, а також виявити взаємозв'язок між активністю у цифровому середовищі та рівнем мовної компетентності.

1. Покращення продуктивних мовних навичок.

Здобувачі продемонстрували суттєвий прогрес у письмовому та усному мовленні, зокрема у формулюванні аргументації та участі у дискусіях. Наприклад:

- кількість повноцінних коментарів у дискусійних групах на Facebook та Discord зросла в середньому на 45 % у порівнянні з початковим етапом;

- тривалість усного висловлювання у відеосе на платформах Instagram і TikTok збільшилася на 30 %;

- якість письмових робіт (пости, блоги) показала підвищення точності, логічності та комунікативної адекватності.

Ці результати свідчать про формування стійких навичок продуктивного мовлення та підвищення впевненості здобувачів у власних мовних можливостях.

2. Розвиток дискурсивної та соціокультурної компетентності. Здобувачі активно почали використовувати міжкультурні елементи, адекватні фразеологізми, сленг та адаптувати мовлення під конкретну аудиторію:

- аналіз блогів, постів та відео показав, що здобувачі правильно інтегрують культурні коди та соціокультурні особливості;
- зросла здатність до дискурсивної гнучкості: учасники експерименту вміли вибирати стилістично та прагматично доречні форми мовлення залежно від комунікативної ситуації;

Використання автентичних дискурсів стимулювало розвиток міжкультурної чутливості та критичного мислення.

3. Збільшення мотивації та самостійності. Анкетування та самооцінка показали високий рівень мотивації:

- 87 % здобувачів зазначили підвищення інтересу до навчання;
- більшість учасників експерименту проявляли ініціативу у виконанні додаткових завдань та створенні власного контенту;

Регулярне використання платформ сприяло формуванню самостійності, відповідальності за результати та навичок організації власного навчального процесу.

4. Взаємозв'язок активності та результатів. Статистичний аналіз даних показав, що активність у цифровому середовищі прямо корелює з рівнем продуктивного мовлення. Активні користувачі платформ, які регулярно публікували контент та брали участь у дискусіях, демонстрували вищі результати у письмових та усних контрольних роботах;

Кількість створених публікацій та коментарів безпосередньо впливала на рівень автоматизації мовних структур та глибину аргументації.

5. Покращення аудіювання та критичного сприйняття. Робота з автентичними матеріалами (відео, подкасти, статті на YouTube, Reddit,

Twitter) забезпечила розвиток рецептивних навичок:

- здобувачі навчилися виділяти ключові ідеї, розпізнавати стилі мовлення та аналізувати дискурсивні стратегії;
- підвищилася здатність до критичного осмислення інформації та оцінки достовірності джерел;

Вдосконалювалися навички аудіювання та читання з розумінням, що сприяло формуванню цілісної мовної компетентності.

Для наочності та комплексного узагальнення отриманих результатів доцільно представити дані у підсумковій таблиці (Додаток В), яка відображає ключові аспекти впливу цифрових інструментів на різні компоненти мовної компетентності здобувачів. Таблиця дозволяє порівняти зміни «до» та «після» експериментального впровадження онлайн-платформ і соціальних медіа, а також враховує кількісні та якісні показники ефективності.

Аналіз таблиці демонструє комплексний вплив цифрових навчальних інструментів на розвиток різних компонентів мовної компетентності. Об'єктивні показники (тестування, контрольні роботи, моніторинг активності) засвідчили суттєвий прогрес у лексико-граматичних навичках, аудіюванні та продуктивних видах мовлення. Суб'єктивні дані (анкетування, самооцінка) підтвердили високий рівень мотивації та зацікавленості здобувачів у навчальному процесі.

Особливо помітним є позитивний взаємозв'язок між активністю у цифровому середовищі та рівнем мовної компетентності: здобувачі, які активно брали участь у створенні контенту та обговореннях у соціальних медіа, демонстрували вищі результати у письмових та усних завданнях. Підсумкові дані підтверджують доцільність систематичного використання онлайн-платформ і соціальних мереж як ефективних засобів формування комунікативної, дискурсивної та соціокультурної компетентності в процесі навчання іноземної мови.

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження було всебічно проаналізовано та практично перевірено ефективність застосування онлайн-ресурсів і соціальних медіа у процесі навчання іноземної мови. Теоретичний аналіз підтвердив, що сучасні цифрові платформи та соціальні мережі забезпечують інтеграцію психолінгвістичних, когнітивних та комунікативних підходів, сприяють формуванню лексико-граматичних, аудіовальних, дискурсивних та продуктивних мовленнєвих навичок, а також розвитку стратегічної та соціокультурної компетентності здобувачів.

Практичний етап дослідження включав впровадження комплексних кейсів із використанням платформ Duolingo, Memrise, Busuu, Quizlet, BBC Learning English, TED-Ed, Coursera, EdX, а також соціальних мереж Instagram, TikTok, Facebook, Discord, Reddit, YouTube і Twitter (X). Здобувачі виконували інтерактивні вправи, створювали публікації, відеосе, брали участь у дискусіях, проєктній діяльності та спільних навчальних ініціативах у групах за інтересами. Моніторинг активності, тестування, контрольні роботи, педагогічне спостереження та анкетування дозволили комплексно оцінити прогрес, мотивацію та ефективність використання цифрових інструментів.

Практичні аспекти дослідження включають конкретні результати застосування онлайн-платформ і соціальних медіа у навчанні. Здобувачі продемонстрували суттєвий прогрес у письмовому та усному мовленні, зокрема покращилася здатність формулювати аргументацію, брати участь у дискусіях, вести мікроблоги та створювати відео-контент іноземною мовою. Розвиток дискурсивної та соціокультурної компетентності підтверджено аналізом блогів, відеосе та участю у тематичних дискусійних групах, де здобувачі ефективно використовували міжкультурні елементи та адаптували мовлення під різні аудиторії.

Дослідження також показало підвищення рівня мотивації, самостійності та активності здобувачів: 87 % учасників експерименту

вказали підвищення інтересу до навчання, бажання виконувати додаткові завдання, створювати власний контент і брати участь у спільних проєктах. Виявлено позитивну кореляцію між активністю у цифровому середовищі та рівнем мовної компетентності: здобувачі, які активно публікували пости, брали участь у дискусіях та створювали мультимедійний контент, демонстрували високі результати у письмових та усних контрольних роботах, а також у тестах на онлайн-платформах.

Робота з автентичним контентом (відео, публікації, статті) сприяла розвитку аудіювальних навичок, критичного сприйняття інформації та здатності аналізувати й обговорювати матеріал у контексті сучасного мовного дискурсу. Здобувачі оволоділи навичками ефективної самокорекції письмових робіт, використання лексичних та граматичних структур у реальних комунікативних ситуаціях, а також навчились застосовувати стратегічні прийоми для подолання комунікативних труднощів.

Комплексне застосування онлайн-ресурсів і соціальних медіа підтвердило їхній високий дидактичний потенціал, дозволяє реалізувати принципи персоналізації, інтерактивності та гейміфікації навчання, а також забезпечує активну взаємодію здобувачів із сучасними лінгвосоціокультурними практиками. Практичні результати дослідження свідчать про доцільність систематичного використання цифрових платформ і соціальних мереж у навчанні іноземної мови, а також підкреслюють важливість поєднання об'єктивних і суб'єктивних методів оцінювання ефективності навчального процесу.

Таким чином, дослідження підтвердило, що інтеграція онлайн-ресурсів та соціальних медіа є ефективним засобом формування мовної компетентності, розвитку комунікативних та міжкультурних навичок здобувачів, підвищення їхньої мотивації та активної участі у навчальному процесі, що робить такі інструменти необхідним компонентом сучасного освітнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю. Цифрова трансформація освіти і науки: проблеми, завдання, перспективи розвитку. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. №72. С. 1–12.
2. Бойко І. В. Використання онлайн-платформ для формування комунікативної компетентності студентів. Київ: Наукова думка. 2020. 198 с.
3. Бровко К. Цифрові технології як чинник активізації пізнавальної спрямованості студентів університету в процесі вивчення іноземної мови. *Вища освіта України*. 2025. №2. С. 64-69
4. Войтович О. С. Соціальні медіа у викладанні іноземних мов: методологічний аспект. *Мовна освіта та переклад*. 2021. №2. С. 45–59.
5. Грицай. Н. М. Діджиталізація освітнього процесу та формування лексико-граматичних навичок у студентів. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2022. 98 с.
6. Данилюк С. Використання цифрових інструментів у викладанні іноземної мови майбутнім фахівцям з інформаційних та освітніх технологій. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія*. 2025. №10. С. 13-22.
7. Зоріна Т. П. Онлайн-ресурси та гейміфікація у навчанні англійської мови. *Вісник Київського університету імені Бориса Грінченка*, 2021. №3. Р. 67–79.
8. Коваль Т. С. Використання мультимедійних технологій для розвитку комунікативної компетенції студентів. Львів: ЛНУ. 2021. 199 с.
9. Коломієць Л. В. Цифрові технології у викладанні іноземних мов: сучасні підходи та практики. Київ: Логос. 2021. 256 с.
10. Коломієць Л. Цифрові технології та онлайн-платформи у навчанні іноземних мов: сучасні підходи та практики. Київ: Логос. 2021. 255 с.
11. Кочерган М. І. Інформаційно-комунікаційні технології у викладанні іноземних мов. Київ: Видавничий дім «Слово». 2017. 281 с.

12. Кравченко О. М. Мотиваційні аспекти використання соціальних мереж у навчанні англійської мови. *Педагогічна наука: теорія і практика*, 2022. №1. С. 120–133.
13. Литвиненко С. В. Інтерактивні ресурси та онлайн-платформи в університетському навчанні іноземних мов. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2020. 167 с.
14. Лікера Дж. *Blended Learning in Foreign Language Education*. New York: Springer. 2018. 301 с.
15. Лодж Д. *Digital Tools for Language Learning: Principles and Practice*. London: Routledge. 2016. 179 с.
16. Майєр Н. В., Коваль Т. І. Цифрові засоби для формування ІКТ-компетентності майбутніх викладачів іноземних мов. *Іноземні мови*. 2023. №1. С. 177-189.
17. Мельник А. О. Розвиток продуктивних видів мовлення через соціальні медіа. *Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка*, 2021. №2. С. 88–97.
18. Петренко В. І. Ефективність інтеграції онлайн-ресурсів у навчальний процес іноземних мов. *Наукові записки НПУ імені М. П. Драгоманова*, 2022. №2. С. 54–68.
19. Проценко У., Базиляк Н., Вдовіна О. Використання цифрових технологій у викладанні англійської мови в ЗВО. *Вища освіта України*. 2024. №1. С. 187-194
20. Сивридюк В., Гордєєва А., Кирикилиця В. Internet technologies as a means of organizing the teaching of foreign language writing in the context of intercultural communication. *Information Technologies and Learning Tools*. 2024. №99. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/5483>
21. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні та цифрові технології в освіті: проблеми термінології та класифікації. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. №66. С. 277–289
22. Тесцова О. О., Лопата І. Л. Роль цифрових технологій у процесі

вивчення іноземної мови. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2023. №204. С. 10–16.

23. Шевченко О. В. Мобільні та онлайн-технології у формуванні комунікативної компетентності студентів-філологів. *Вісник Полтавського університету. Серія: Філологія*, 2021. №1. С. 33–46.

24. Щеглов Віталій, Матвієнко Леся Цифрові технології у викладання іноземної мов. *Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика* : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14 листопада 2024 р.). Полтава : ПДАУ. 2024. С. 376-379

25. Antonenko N., Konovalenko T., Korol T., Podosynnikova H., Prokopchuk N., Salyuk B., Shevchenko M., Shkola I. *Digital Technologies for Teaching English as a Foreign/Second Language*. Київ: Євро-Волинь. 2024

26. Bachman L. F., Palmer A. S. *Language Assessment in Practice: Developing Language Assessments and Justifying Their Use in the Real World*. Oxford University Press. 2010. 189 p.

27. Beatty K. *Teaching and Researching Computer-Assisted Language Learning*. London: Routledge. 2010. 188 p.

28. Benson P., Reinders H. *Beyond the Classroom: Autonomy and Learning in the Digital Age*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 2011. 192 p.

29. Chaika E. *Second Language Teaching in the Digital Era: Perspectives and Practices*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing. 2024. 289 p.

30. Godwin-Jones R. *Emerging Technologies: Using Social Media for Language Learning*. *Language Learning & Technology*, 2018. №22. P. 1–17.

31. Godwin-Jones R. *Emerging Trends in Social Media and Language Learning*. *Language Learning & Technology*, 2020. №24. P. 1–15.

32. Graham S. *Technology-Mediated Language Learning: Trends and Opportunities*. *Journal of Educational Technology & Society*, 2020. №23. P. 10–22.

33. Hinkelman D. *Blending Technologies in Second Language Classrooms*. London: Palgrave Macmillan. 2018. 311 p.

34. Kolomiets L., Shevchenko O. Онлайн-платформи як засіб розвитку комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти. *Вісник Полтавського університету. Серія: Філологія*, 2022. №1. С. 78–91.
35. Kukulska-Hulme A., Shield L. An Overview of Mobile Assisted Language Learning: From Content Delivery to Supported Collaboration and Interaction. *ReCALL*, 2008. №20. P. 271–289.
36. Laurillard D. Teaching as a design science: Building pedagogical patterns for learning and technology. Routledge. 2012. 222 p.
37. Martin K. L. Digital Tools for Language Learning and Teaching: An Overview of Research and Practice. London: Routledge. 2019. 276 p.
38. Metruk R., Zimenová I. The use of digital technologies in the process of learning vocabulary. *Information Technologies and Learning Tools*. 2025. №109. P. 11-118
39. Mishra D. Technology Driven Language Learning: Innovations and Applications. Cham: Springer. 2025. 219 p.
40. Motteram G. Innovations in learning technologies for English language teaching. British Council. 2013. 93 p.
41. Reinhardt J., Zander V. Social Media for Language Learning: Insights from Research and Practice. *CALICO Journal*, 2019. №36. P. 123–145.
42. Scholarly Publication Foreign Language Teaching in the Digital Age: Technology Integration and Classroom Innovation. Scholar Publishing Group. 2024. 206 p.
43. Sharma S. The role of digital technology in supporting English language learners: Balancing engagement and access in secondary schools. *International Journal of English Language Education*. 2024. №12. P. 89-97
44. Stockwell G., Hubbard P. Some Emerging Principles for Mobile-Assisted Language Learning. *The International Research Foundation for English Language Education*, 2023. №19. P. 1–12.
45. Svyrydiuk V., Hordieieva A., Kyryklytsia V. Internet technologies as a means of organizing the teaching of foreign language writing in the context of

intercultural communication. *Information Technologies and Learning Tools*, 2024. №99. P. 156-159

46. Turner J. Digital Literacies in Language Learning: Integrating Technology in the Classroom. *Language Learning Journal*, 2015. №43. P. 251–264.

47. Vdovych S. M., Palka O. V. Modern Educational Technologies of Language Training of Future Service Sector Specialists : Methodical Book. Kyiv: Педагогічна думка. 2013. 228 p.

48. Warschauer M. Learning in the Cloud: How (and Why) to Transform Schools with Digital Media. Teachers College Press. 2016. 208 p.

49. Warschauer M., Kern R. Network-based Language Teaching: Concepts and Practice. Cambridge: Cambridge University Press. 2010. 187 p.

50. Wei I., Li H. A systematic review of critical thinking development in ICT-supported English as a Foreign Language teaching from 2015 to 2024. *Forum for Linguistic Studies*, 2024. №6. P. 45-58

51. Wong L. H., Looi C. K. What Seams Do We Remove in Mobile-Assisted Seamless Learning? A Critical Review of the Literature. *Computers & Education*, 2021. №57. P. 2364–2381.

52. Zemliansky P., Mahnke R. Integrating Digital Platforms in Language Learning. Boston: Pearson Education. 2019. 188 p.

53. Zhou L. ICT-Aided Education and Professional Development of Foreign Language Teachers. *Research and Advances in Education*, 2023. №2. P. 47-51.

ДОДАТКИ

*Додаток А***Публікації в наукових та науково-практичних джерелах**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра германської і української філології

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра іноземної філології і перекладу

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»
Навчально-науковий інститут філології і журналістики
Кафедра української мови
Кафедра іноземних мов за професійним спрямуванням
Кафедра літературознавства, східної філології і перекладу

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра іноземних мов і методики викладання
Кафедра української мови та журналістики
Кафедра української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства

«МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

14 ЛИСТОПАДА 2024 Р.
М. ПОЛТАВА

Тарасова Наталія, Люлька Вікторія ADAPTATION OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING METHODS TO THE NEEDS OF MODERN STUDENTS	352
Татарін Володимир МЕТОДИ КЕРУВАННЯ ФРУСТРАЦІЙНИМИ БАР'ЄРАМИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	355
Тимошенко Діана <i>Науковий керівник – Воскобойник Валентина</i> ОСНОВНІ ВИДИ НЕСТАНДАРТНИХ УРОКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ	359
Tomaz Danil <i>Supervisor – Halenko Yuliia</i> PROFESSIONAL SPEECH COMPETENCE AS A MANDATORY COMPONENT OF POLICE ACTIVITIES	362
Тропіна Аліна <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i> ПРИНЦИП ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК СПОСІБ РОЗВИТКУ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	365
Ustymenko Vladislava <i>Supervisor – Halenko Yuliia</i> KNOWLEDGE OF FOREIGN LANGUAGES AS PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF POLICE OFFICERS	368
Фурман Олександра <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i> НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ ЗЗСО	371
Черненко Тетяна <i>Науковий керівник – Петрушова Наталія</i> ОРГАНІЗАЦІЯ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	374
Щеглов Віталій, Матвієнко Лєся ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	376
Yurzhenko Alona, Kononova Olena, Diahyleva Olena SIMULATION OF REAL LIFE COMMUNICATION SCENARIOS FOR MARITIME ENGLISH LESSONS USING CHAT GPT	379
Ялова Ангеліна РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	381

належну комфортну атмосферу на уроках для подібної співпраці, та обирати творчі, проблемно-дискусійні завдання для виконання.

Джерела та література

1. Апрелева І. В. Використання технологій кооперативного навчання у процесі формування готовності магістрів дошкільної освіти до педагогічного партнерства. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 11(25). С. 489–499.
2. Зеленська Л. Д., Зеленський Б. Р. Теоретичні та методичні засади організації кооперативного навчання у закладах вищої освіти. *Інженерні та освітні технології*. Кременчук : Кременч. нац. ун-т ім. М. Остроградського, 2019. Т. 7. № 2. С. 19–29.
3. Ходаковська О.О. Основні принципи кооперативного навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти. *International scientific journal «Grail of Science»*. 2022. № 23. С. 384–390.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Щеглов Віталій,
здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
seglov1998@icloud.com
Матвієнко Леся,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
lesia.matviienko@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1211-3056>

Динамічний розвиток інформаційних технологій, які глибоко інтегруються в сучасний освітній процес, значно змінюють традиційні підходи до навчання. Сьогоднішній процес має адаптуватися до сучасних викликів, коли студенти дають перевагу інтерактивним, освітньо-науковим формам навчання та доступу

до знань через цифрові платформи й соціальні медіа. Інноваційні технології, зокрема, онлайн-ресурси, мобільні додатки, віртуальна й доповнена реальність, створюють нові можливості для розвитку мовних навичок, полегшуючи доступ до навчальних матеріалів та стимулюючи студентів до активної участі в процесі навчання. В умовах глобалізації та швидкої комунікації знання мов стає критично важливим, а використання інноваційних технологій дозволяє зробити цей процес більш ефективним, адаптуючи його до сучасних потреб учнів [1].

Крім того, цифрові ресурси розширюють можливості вчителів, дозволяючи адаптувати методики відповідно до нових викликів. Використання мультимедійних матеріалів, таких як відео, аудіо та інтерактивні завдання, сприяє кращому засвоєнню нової лексики та граматичних структур. Інтеграція ігрових елементів, зокрема освітніх ігор, сприяє мотивації студентів і робить навчання захоплюючим процесом. Таким чином, інноваційні технології допомагають створити середовище, яке стимулює студентів до активного використання нових мовних знань.

Інноваційні технології у викладанні іноземних мов залишаються незамінними інструментами, які відкривають нові горизонти для навчання. Одним із основних методів є використання онлайн-платформи, таких як Duolingo і Memrise, які дають можливість студентам самостійно вивчати мову в зручному для них темпі. Ці ресурси забезпечують інтерактивні вправи, що сприяють покращенню лексичних і граматичних навичок. Додатково, Zoom або Skype дозволяють проводити відеоконференції з носіями мови, що підіймає рівень комунікативної компетенції. Мобільні додатки також є доступними, оскільки студенти можуть займатися в будь-який час і в будь-якому місці, що робить навчання більш гнучким і доступним. [1].

Розглянемо переваги застосування цифрових технологій у викладанні та вивченні іноземної мови. Ці технології забезпечують доступність навчальних матеріалів у будь-який час і з будь-якого місця, що дозволяє здобувачам вищої освіти організувати свій навчальний процес відповідно до власного графіка. Також інтерактивні платформи та мобільні додатки сприяють персоналізації

освіти, адже кожен здобувач може обрати інтенсивність та спосіб навчання, який найкраще відповідає його потребам. Крім того, гейміфікація процесу навчання, що використовується в багатьох програмах, значно підвищує мотивацію студентів. Завдяки використанню новітніх технологій навчання стає більш привабливим і ефективним [3].

З іншого боку слід зауважити, що використання цифрових технологій у вивченні мов породжує низку труднощів, які потребують уваги. Одним із основних викликів є питання якості контенту на онлайн-платформах. Не всі ресурси відповідають освітнім стандартам, що може призвести до неправильного засвоєння матеріалу. Студенти часто стикаються з проблемою відволікання через різноманітні фактори, такі як соціальні мережі, які заважають зосередитися на навчанні. Крім того, недостатня підготовка викладачів до використання нових технологій може негативно вплинути на ефективність навчального процесу [2]. Отже, виникає необхідність комплексного підходу до інтеграції інновацій у викладання іноземних мов, включаючи професійний розвиток викладачів та стандартизацію навчальних матеріалів.

Цифрові технології наразі відіграють чи не ключову роль у трансформації процесу вивчення іноземних мов, надаючи нові можливості для викладачів і здобувачів вищої освіти. Вони забезпечують гнучкість, доступність та інтерактивність, що сприяє ефективності навчання. Таким чином, цифрові технології стають невід'ємною складовою вищої освіти, сприяючи досягненню високих результатів у вивченні іноземних мов.

Джерела та література

1. Маленко О. П. Інноваційні технології у викладанні іноземних мов у закладах вищої освіти України. 2020.
2. Дубровіна В. В. Інноваційні технології в навчанні іноземних мов: переваги та виклики. 2022.
3. Рибалка С. М. Виклики впровадження інноваційних технологій у навчання іноземних мов. 2021.

Додаток Б

Методи оцінювання ефективності цифрових навчальних інструментів

Метод оцінювання	Інструменти та ресурси	Об'єкт оцінювання	Приклади реалізації
1. Тестування та контрольні завдання	Стандартизовані тести на Duolingo, Memrise, Busuu; письмові контрольні роботи; завдання на аудіювання та аналіз відео- та аудіоматеріалів BBC Learning English, TED-Ed	Лексико-граматичні навички, аудіювання, продуктивне мовлення	Порівняння результатів тестів «до» та «після» використання цифрових платформ, оцінка прогресу у письмових завданнях та усному мовленні
2. Моніторинг активності в цифровому середовищі	Статистика платформ: кількість виконаних вправ, рівень завершення модулів, час у системі, повторні тренування	Регулярність та активність здобувачів	Аналіз кількості виконаних вправ на Quizlet, Wordwall, Duolingo; оцінка індивідуальної участі та регулярності
3. Педагогічне спостереження та експертна оцінка	Спостереження викладачів, незалежна експертна оцінка письмових та усних робіт	Продуктивне мовлення, логіка, комунікативна адекватність	Викладачі аналізували участь у дискусіях, точність і повноту виконання завдань; письмові роботи оцінювали двоє експертів
4. Анкетування та самооцінка	Анкети, шкала Likert, опитування щодо мотивації, задоволеності, самостійності	Суб'єктивний досвід, мотивація, психологічне ставлення до навчання	Здобувачі оцінювали ефективність платформ, вплив на мотивацію, задоволеність навчанням; аналіз відповідей для виявлення психологічного ефекту
5. Порівняльний аналіз «до» та «після»	Результати тестів, контрольних робіт, анкет, моніторингу активності	Прогрес у мовній компетентності, ефективність цифрових інструментів	Порівняння показників «до» та «після» впровадження цифрових ресурсів, оцінка покращення лексики, граматики, аудіювання, усного та письмового мовлення

Додаток В

Підсумкові результати практичного впровадження онлайн-ресурсів та соціальних медіа у формуванні мовної компетентності здобувачів

Компонент компетентності	Використані платформи та інструменти	Методи оцінювання	Результати до впровадження	Результати після впровадження	Примітки
Лексико-граматична	Duolingo, Memrise, Busuu	Тестування, контрольні завдання	Середній бал 62%	Середній бал 84%	Прогрес у засвоєнні лексики та граматики на 22%
Аудіювання та рецептивні навички	BBC Learning English, TED-Ed, YouTube	Завдання на аудіювання, аналіз відео	Середній рівень 58%	Середній рівень 80%	Розвиток навичок сприйняття автентичного мовного матеріалу
Письмове мовлення	Busuu, Grammarly, соціальні медіа	Письмові роботи, блоги, експертна оцінка	60% успішних робіт	82% успішних робіт	Підвищення точності та логічності висловлювань
Усне мовлення	italki, Hellotalk, TikTok, Instagram	Усні презентації, відеосе, педагогічне спостереження	Середній рівень 55%	Середній рівень 78%	Підвищення впевненості та комунікативної гнучкості
Дискурсивна та соціокультурна компетентність	Facebook, Discord, Reddit, Twitter (X)	Практичні кейси, аналіз блогів та постів	Часткова інтеграція культурних елементів	Активне використання міжкультурних кодів у 70% випадків	Підвищення міжкультурної чутливості
Мотивація та самостійність	Усі інтерактивні ресурси та соцмережі	Анкетування, шкала Likert	62% задоволених процесом	87% задоволених процесом	Зростання мотивації та інтересу до самостійного навчання
Активність у цифровому середовищі	Усі ресурси	Моніторинг активності	Середній показник 40% виконаних завдань	Середній показник 78% виконаних завдань	Висока кореляція між активністю та результатами мовної компетентності

Порівняльна таблиця ефективності онлайн-платформ

Платформа	Тип навичок	Основні завдання	Прогрес (%)
Duolingo	Лексико-граматичні	Інтервальні вправи, тренажери	+30
Memrise	Лексика	Мнемонічні вправи, тести	+28
BBC Learning English	Аудіювання	Перегляд відео, відповіді на запитання	+25
TED-Ed	Аудіювання, критичне мислення	Відео-уроки з питаннями для обговорення	+27
Quizlet	Лексика	Ігрові картки, тести	+32
Instagram / TikTok	Усне мовлення	Створення відео, мікроблоги	+35
Facebook / Discord	Письмове мовлення	Обговорення постів, коментарі	+33

Приклад моніторингу активності у цифровому середовищі

Здобувач	Кількість виконаних вправ	Кількість публікацій	Час у системі (год/тиждень)	Рівень завершення модулів (%)
Студент 1	45	12	4	90
Студент 2	38	10	3,5	85
Студент 3	50	15	5	95